

Nu

En grön budget för Malmö 2019.

ETT HELT OCH HÅLLBART MALMÖ	3
MÅL OCH STYRNING	4
EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	6
KLIMATFRÅGAN MÅSTE GENOMSYRA ALLT	7
REN LUFT OCH GLADA FISKAR	9
ETT GRÖNARE MALMÖ	12
FÖRNYBAR ENERGI	14
MOBILITET FÖR DE MÅNGA, INTE FÖR DE FÅ	15
TRYGGA GATOR OCH STARKA BARN	18
STÄRKT JÄMLIKHET I MALMÖS SKOLOR	20
MAT SOM ÄR SNÄLL MOT MÄNNISKOR OCH NATUR	23
GOD LIVSKVALITET FÖR MALMÖS ÄLDRE	25
FRÅN DÖD MOTORVÄG TILL LEVANDE STADSDEL	26
FLER VÄGAR TILL EN EGEN BOSTAD	27
INNOVATIONER OCH FRAMTIDSTRO	29
FRIHET ATT VÄLJA SIN FRAMTID	32
ETT TRYGGT MALMÖ	35
MAKT ÖVER SITT LIV	37
DEMOKRATI, JÄMSTÄLLDHET OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER	39

ETT HELT OCH HÅLLBART MALMÖ

Miljöpartiet har en vision om ett helt och hållbart Malmö. Vi vill se ett Malmö med rent vatten och ren luft, där barn är prioriterade framför bilar och förskolor är viktigare än parkeringsplatser. Ett Malmö där det är lätt att leva gott utan att tära på jordens resurser.

Malmö ska vara en stad där alla har lika möjligheter att delta och utvecklas, där alla har ett jobb att gå till och en bostad att komma hem till. En hel stad där alla barn har rätt till en trygg uppväxt med samma möjligheter att förverkliga sina drömmar och där människor kan mötas på lika villkor. En stad där varken sexism, rasism, homofobi eller någon annan form av diskriminering accepteras.

Utmaningarna vi står inför är stora. Men det finns hopp.

Vi vet vad som måste göras. Nu behövs politiker som vågar lyfta blicken och fatta modiga beslut. Det behövs en politik som minskar överkonsumtionen av prylar och plast. Som utjämnar skillnader i uppväxtvillkor. Som satsar på cykel och kollektivtrafik. En politik som erbjuder utsatta människor en hjälpande hand. Som vägrar acceptera luft som gör barnen sjuka eller hav som inga fiskar kan leva i. Som ser att arbetslöshet och hemlöshet inte är ett karaktärsdrag, utan en tillfällig situation som vi ska lösa tillsammans.

Vi är den första generationen som fullt ut förstår klimathotet och vi är den sista som kan stoppa det. För vår egen och alla kommande generationers skull, måste vi våga agera NU. Klimatet kan inte vänta.

Märta Stenevi, gruppledare Miljöpartiet

MÅL OCH STYRNING

Malmö är en del av Skåne, en del av Sverige, en del av Europa och en del av den värld vi kallar vår. Våra val påverkar människor i hela vår omvärld, liksom deras val påverkar oss. Miljöpartiet anser att vi alla bär ansvar för varandra och känner solidaritet inte bara med människor i andra länder och med våra ekosystem, men också med kommande generationer - våra barn och barnbarn som kommer ärva konsekvenserna av våra vägval idag.

Därför behöver världen enas om en övergripande målstruktur som omfattar oss alla, och detta skedde också i Paris 2015, när FN:s globala hållbarhetsmål antogs och ratificerades av 193 länder i världen.

Vi tycker det är självklart att de globala hållbarhetsmålen också får bli en övergripande målstruktur för Malmö stads styrning och ledning. Vi vill därför att kommunstyrelsens ger hållbarhetskansliet i uppdrag att definiera kommunövergripande indikatorer för vart och ett av målen som nämnderna sedan bryter ner till nämndsmål.

Klimatet är vår tids ödesfråga. Inga andra utmaningar får så förödande konsekvenser för alla delar av vår värld, och det är bråttom nu. FN:s forskningspanel IPCC bedömer att vi globalt behöver sänka våra utsläpp av växthusgaser med 10% per år för att klara 1,5 graders-målet. Svenskar orsakar idag i genomsnitt 10 ton växthusgasutsläpp per år och person, men för att klara de globala utsläppsmålen behöver utsläppen sänkas till maximalt 2 ton per person och år. För att det ska vara möjligt krävs både ett engagemang från individer och företag, men också kraftfulla reformer i det offentliga för att gynna hållbara val och styra bort från klimatskadliga val. Men dessutom måste all offentlig verksamhet sänka sina egna utsläpp ner till en nivå per invånare där det fortfarande finns utrymme för individens egna val. Det är en stor utmaning och innebär i praktiken att offentlig verksamhet behöver sträva efter netto noll utsläpp.

För att Malmö ska kunna uppnå sin del i arbetet behöver det upprättas en budget över de utsläpp som är möjliga att göra utan att passera målet, och en plan för hur utsläppen ska sänkas. Vi vill att koldioxidbudgeten ska ha samma styrande status som de finansiella målen och införlivas i den kommunala budgeten. Budgeten ska omfatta både stadens egna verksamheter och stadens utsläpp i stort, och både utsläpp som sker inom stadens geografi och som följd av stadens och Malmöbornas konsumtion. Vi vill också att staden underlättar för Malmöborna att göra hållbara val genom informationskampanjer riktade mot såväl privathushåll som företag.

Miljöprogrammet som löper ut 2020 har varit ett viktigt verktyg för staden. Men det har inte gått tillräckligt fort och målen kommer inte att nås i tillräckligt stor utsträckning. Istället för ett nytt program vill vi därför att Miljönämnden bereder en Miljö- och klimatstrategi för beslut i Kommunfullmäktige, att den kopplas till koldioxidbudgeten, och att alla nämnder åläggs att ta fram de handlingsplaner som krävs för att uppnå målen.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att utarbeta en ny målstruktur som gör FNs globala hållbarhetsmål till kommunfullmäktiges mål, samt ta fram indikatorer för respektive mål.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att återkomma med förslag på utformning av en koldioxidbudget för Malmö stad som omfattar både stadens egna verksamheter och stadens utsläpp i stort, och både utsläpp som sker inom stadens geografi och som följd av stadens och dess medborgares konsumtion.
- att **för egen del** uttala sin ambition att koldioxidbudgeten inarbetas i kommunfullmäktiges budget för 2020 och ges samma styrande status som de finansiella målen.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att i samverkan med **Miljönämnden** ta fram verktyg och informationsmaterial kring klimatfrågan riktat mot Malmöbor och företag baserade i Malmö, med syfte att ge stöd i de val som behöver göras för att sänka utsläppen.
- att ge **Miljönämnden** i uppdrag att för Kommunfullmäktiges räkning bereda en Miljö- och klimatstrategi som börjar gälla när det nuvarande Miljöprogrammet löper ut.

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Till skillnad från den främlingsfientliga och nationalistiska våg som sveper över Europa just nu har Miljöpartiet en positiv syn på människan. Vi tror på individens kraft att förändra sin tillvaro och bidra till ett bättre samhälle. Vi tror att människor behöver arbeta för att leva, inte leva för att arbeta. Därför vill vi inte beskatta inkomster av arbete mer än nödvändigt. Vi vill istället beskatta det som orsakar kostnader för samhället och begränsar andras frihet. Vi driver därför nationellt en grön skatteväxling från inkomster till styrande skatter och avgifter. Målet med skatteväxlingen är att kunna sänka skatten på inkomst för de lägsta inkomsterna, dvs i kommunen, och istället höja skatten på konsumtion som är valbar och på miljöförstörande produktion och konsumtion.

Vi ser dock inte att det finns utrymme att sänka kommunalskatten i Malmö innan en grön skatteväxling är genomförd och motsvarande statsbidrag kommer Malmöborna till del och vi lägger därför fram en budget som finansieras av en oförändrad skattesats.

Samhällets struktur har förändrats de senaste decennierna, både demografiskt och avseende förväntningar på samhällsservicen och vad som är tekniskt möjligt att göra. När försörjningskvoten ökar blir det än viktigare för kommunen att hantera alla resurser varsamt. Ny teknik kan hjälpa verksamheterna att sänka kostnaderna, men bara om arbetsprocesserna samtidigt ses över. Rena besparingar ger inget mervärde till Malmöborna, men ett effektivare användande av resurser skapar mer utrymme till satsningar på nya behov som uppstår i vårt samhälle. Därför vill vi ge alla nämnder i uppdrag att med hjälp av digitalisering och förbättrade processer ta fram handlingsplaner för effektivisering av verksamheten. Som stöd för arbetet satsar vi 10 mkr på det fortsatta kommunövergripande arbetet med processutveckling för digitaliseringen.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **samtliga nämnder** i uppdrag att tillsammans med stadskontorets digitaliseringsavdelning arbeta fram planer för hur digitalisering och nya processer kopplade till digitaliseringen kan minska kostnaderna i verksamheterna.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att fortsätta och intensifiera arbetet med digitalisering och processutveckling som stöd för nämnderna.

KLIMATFRÅGAN MÅSTE GENOMSYRA ALLT

För att klara 1,5-gradersmålet måste utsläppen per person i världen minska till 1-2 ton växthusgaser per person och år innan 2028 - men idag ligger svenskarna utsläpp på drygt 10 ton per person och år i snitt. Det kommer att kräva stora förändringar i såväl individuella val som lagstiftning för att minska utsläppen. Men ungefär 3,8 ton av de 10 som svenskarna släpper ut per år och person kommer från offentlig sektor och kan inte påverkas av individen. Malmö stad har sedan tidigare ambitiösa mål för klimatarbetet, men vi ligger fortfarande långt ifrån att klara hela åtagandet. Redan idag försörjs Malmö stads verksamheter till 100% av förnybar energi, och från 2020 kommer även all fjärrvärme att vara förnybar. I år avvecklades också de sista av stadens placeringar i fossila bolag, och istället är det möjligt för andra att investera i Malmös hållbara utveckling genom den gröna obligation som nyligen emitterades.

Staden måste fortsätta minska utsläppen. En alldeles för stor del av tjänsteresorna i kommunen sker med flyg, även korta resor. Vi vill införa en resepolicy som sätter stopp för alla flygresor till Stockholm, Göteborg och jämförbara distanser. Vi vill också införa en klimatväxlingsmodell som innebär att förvaltningarna måste göra en intern klimatkompensation för alla resor med fossila transportmedel på 100%. Det innebär att en förvaltning som väljer att skicka en medarbetare på tjänsteresa med flyg får betala motsvarande summa till en central klimatpott. Inga skattemedel lämnar kommunen, men förvaltningarna får ett tydlig ekonomiskt incitament till att välja hållbara transporter och pengarna som läggs i potten kan istället användas för klimatarbetet i kommunen.

Utsläppen kopplade till mat har sjunkit markant de senaste åren, men behöver sjunka mer. Genom att satsa på en fortsatt ökande andel vegetabiliskt protein och planera menyerna i verksamheterna efter säsongens råvaror från närområdet kan både klimatpåverkan och kostnader sänkas dramatiskt.

Byggsektorn är, vid sidan av transportsektorn, den största källan till utsläpp av växthusgaser. Utsläppen genererade av byggandet måste minska drastiskt om vi ska klara klimatmålen. Vi vill styra mot ett klimatneutralt byggande genom kommunens markpolitik och genom ett nära och dialogbaserat samarbete med byggbranschen. Byggbranschen har visat på en tydlig ambition i sin färdplan för fossilfritt byggande. Men i färdplanen pekas också tydligt på att om klimatneutralt byggande ska bli konkurrenskraftigt måste politiken sätta upp tydliga spelregler och ställa tydliga krav.

Miljöpartiet vill arbeta med markanvisningstävlingar som syftar till klimatneutralt byggande och tydliga krav i tomträtts avtalen samt genom att införa en klimatbudget på alla nya kommunala byggprojekt utifrån byggnadens livscykel. Alla byggnationer i kommunens regi ska ha netto noll klimatutsläpp på 50 år. För att underlätta för genomförandet behöver en

strategi för klimatneutralt byggande tas fram och detaljplanearbetet måste anpassas för att främja träbyggande och nollenergihus.

Staden behöver också byggas så att det är lätt att leva hållbart. För att göra det möjligt för så många Malmöbor som möjligt att göra hållbara val måste våra gemensamma medel prioriteras till förmån för hållbara transportslag. Därför vill Miljöpartiet gå vidare så fort det är möjligt med satsningarna på prioriterade busstrafik i Storstadsavtalet, börja bygga ut spårväg i tre linjer och bygga tio supercykelstråk genom Malmö för snabb och enkel pendling med cykel.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att ta fram en reviderad resepolicy som innebär stopp för flygresor till Stockholm, Göteborg och jämförbara distanser.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att under 2019 införa en nämndsöverskridande klimatväxlingsmodell med en intern klimatkompensation på 100% av kostnaden för resor med fossila drivmedel
- att ge **Stadsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden** och **Servicenämnden** i uppdrag att tillsammans med de privata byggaktörerna i Malmö ta fram en strategi för klimatneutralt byggande 2030 för Malmö.
- att ge **Servicenämnden** i uppdrag att ta fram en livscykelanalys för alla kommunens egna byggnationer och att målet för samtliga ska vara netto noll växthusgasutsläpp.

REN LUFT OCH GLADA FISKAR

Alla som bor eller arbetar i Malmö ska kunna andas ren luft. Genom att minska biltrafiken och ge mer plats åt kollektivtrafik har vi minskat utsläppen på de mest utsatta gatorna i staden, men den årliga granskningen av de nationella miljömålen visar att endast ett av 14 mål kommer uppnås innan 2020. Den största källan till utsläpp av farliga kvävedioxider kommer från biltrafiken. En nyligen publicerad forskningsstudie från Lunds universitet visar att sju gånger så många människor dör i förtid varje år till följd av utsläppen från trafiken som i trafikolyckor. Och barnen drabbas värst. Det innebär att den frihet många upplever med bilen går direkt ut över andras liv och hälsa. Miljöpartiet vill skydda de barn som växer upp i Malmö från farliga utsläpp. Ren luft att andas borde vara en självklar rättighet för varje barn i vår stad.

De bilar som körs i Malmö ska generera så lite utsläpp det bara är möjligt. Omställningen av fordonsflottan i Sverige går dock långsamt och för att få ner klimat- och miljöpåverkan från transportsektorn i Malmö behövs tydliga begränsningar av miljö- och hälsofarliga utsläpp. Därför vill vi införa miljözoner i Malmö under 2019. Vi vill att gatukontoret får i uppdrag att lägga fram ett förslag för beslut under året som syftar till att införa miljözon 2 i innerstaden och miljözon 3 i nybyggnadsområdena, där det är möjligt att redan från början planera bort bilberoendet för de boende.

Barn och unga utsätts dagligen för stora mängder kemikalier i olika material. Vissa av dessa är hormonstörande i större mängder, och även om det finns tydliga gränsvärden för kemikalieanvändningen finns det fortfarande lite forskning som studerat hur kombinationen av en stor mängd kemikalier påverkar barnens känsliga utveckling. Vad som däremot är väl beforskat är hur plaster och kemikalier som sprids i våra hav och vattendrag påverkar djur- och växtliv under ytan. Såväl plastskräp som mikroplaster, kemikalier och läkemedelsrester hotar våra ekosystem och det är av största vikt att minska mängden ämnen som hamnar i vattnen från vår stad. Den kemikalieplan som antogs 2018 är ett första steg - men om den ska få genomslag måste alla förvaltningar ges i uppdrag att ta fram handlingsplaner för dess genomförande. Vi vill att Kommunfullmäktige ger nämnderna i uppdrag att ta fram sådana under 2019.

Därför vill vi fasa ut farliga kemikalier från barns och ungas närmiljöer. Förskolor ska byggas och renoveras med giftfria material och möbler och leksaker ska inte innehålla farliga ämnen. Den näst största källan till läckage av mikroplaster i Sverige är konstgräsplaner, och vi vill därför fortsätta arbetet med framtagandet av alternativ för slittåliga planer. Allra störst läckage av mikroplaster står dock gummidäcken för, och därför är minskningen av bil- och lastbilstrafik i staden väsentligt även ur detta perspektiv.

Förutom de plaster som redan är granulat när de när när vattnen hamnar också en stor mängd plastskräp i Öresund och nöts ner till mikroplaster. Som ett led i arbetet med att komma tillrätta med nedskräpningen av våra hav vill vi utreda möjligheten att använda den lokala ordningsstadgan för att förbjuda försäljningen av engångsartiklar i plast på allmän plats. Detta i väntan på att EU beslutar om ett europeiskt förbud. Det är dock viktigt att kommunen använder våra gemensamma pengar för att gå före. Därför vill vi att upphandlingsenheten får i uppdrag att skyndsamt upphandla avtal för icke-fossila och nedbrytbara engångsartiklar och att alla förvaltningar åläggs att endast använda dessa när de är på plats.

Öresund är Malmöbornas största vatten i närområdet. Men ett hav gränsar till många länder, och samarbete och internationellt skydd är avgörande för att effektivt arbeta med skydd av ett hav. Vi vill därför att Malmö stad nu går vidare med samarbetet kring Öresund och påbörjar de förhandlingar och det påverkansarbete som krävs för att göra Öresund till ett av Unescos biosfärområden för att uppmärksamma de värden som finns i där. Det är en marin stadspark kopplad till FN:s globala mål Agenda 2030 och har som syfte att bidra till ökad kunskap och förståelse om Öresunds flora och fauna.

För våra vatten är frågan om biologisk mångfald avgörande. Vi ser därför med stort intresse på de tankar om att höja bassängbotten i Nyhamnen i samband med utvecklingen av den nya stadsdelen. En höjning av den tidigare utschaktade bassängen skulle göra det möjligt att återföra ålgräsängar och stärka den biologiska mångfalden. Rätt planerat kan Nyhamnen gå från att vara en död asfaltsöken vid en förorenad hamnbassäng till en grön och levande stadsdel kring en frisk vik med ett rikt djurliv.

Malmö har även andra blåa tillgångar. Kanalerna har under lång tid dragits med dålig vattenkvalitet, avlopp som bräddas och nedskräpning. Det är hög tid att börja se Malmös kanaler som den tillgångar de är. Vi vill se kanaler som är rena nog att bada i, med ett rikt djur- och växtliv, och som är tillgängliga för Malmöbor och besökare att strosa kring, paddla i eller sola längs. Vi tror att det finns potential för fler verksamheter som caféer och restauranger att etablera sig längs kanalerna om de tillgängliggörs för fler. Vi vill därför, med avstamp i den plan för gröna och blåa miljöer som tagits fram, att tekniska nämnden och stadsbyggnadskontoret ges ett särskilt uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur Malmös kanaler ska utvecklas.

Under 2019 kommer nyöppnade Marinpedagogiskt center utökas med Naturum Öresund. Där kan Malmöbor och besökare lära sig mer om den kringliggande havsmiljön och hur vi människor påverkar den. Vi utökar därför kulturnämndens kommunbidrag med 2 mkr för driften av Naturum Öresund.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att utreda lämplig gränsdragning för miljözon 2 i innerstaden under 2019 för införande under 2020.

- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att utreda förutsättningarna för miljözon 3 i nybyggnadsområden som Nyhamnen.
- att ge **samtliga nämnder** i uppdrag att ta fram handlingsplaner för genomförandet av Kemikalieplanen.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att avsätta 2 mkr under anslag till förfogande för framtagandet av alternativ till konstgräsplaner och gummiastfalt utan läckage av plastgranulat till haven.
- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att utreda möjligheten att minska mängden plastavfall i den offentliga miljön genom att pröva möjligheten att använda den lokala ordningsstadgan för ett förbud mot engångsartiklar i plast.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att under 2019 upphandla ramavtal för fossilfria och nedbrytbara engångsartiklar.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att påbörja en plan för hur Öresund kan bli ett av Unescos biosfärområden och med stöd av **miljönämnden** leda arbetet med en hållbar utveckling av Öresund.
- att ge **Tekniska nämnden** och **Stadsbyggnadsnämnden** i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur Malmös kanaler kan renas och tillgängliggöras för Malmöborna.
- att utöka **Kulturnämndens** kommunbidrag med 2 mkr för driften av Naturum Öresund.

ETT GRÖNARE MALMÖ

Klimatförändringarna är ett faktum, och de närmaste decennierna kommer vi behöva rusta staden för framför allt skyfall, översvämningar och värmeböljor. Vår vision om en grön stad möter de utmaningar vi står inför. Träd både binder vatten och ger skugga, sänker temperaturen i staden samt utgör hem för de fåglar, djur och insekter som våra ekosystem behöver. Malmös trädbestånd har varit illa av sjukdomar under många år och vi vill därför sätta ny fart på återplanteringen av en bred variation av arter. Träd behövs både i våra parkmiljöer och längs med våra gator, i mikroparker där det tidigare varit parkeringsplatser, och på kvartersmark. Vi vill därför att det förslag till trädplan som lags i malpåse tas upp och färdigställs, och att Tekniska nämnden får i uppdrag att påbörja en omfattande återplantering av träd längs gator och i parker, med målsättningen att ha planterat 10 000 nya träd i Malmö under mandatperioden.

Våra parker och grönytor behöver också utvecklas för en större biologisk mångfald än de stora monokulturer som gräsmattor utgör, och parkerna behöver bilda sammanhängande stråk för att djur och insekter ska kunna ta sig från ställe till ställe. Inte minst är det viktigt för att upprätthålla en stark stam av pollinerare i staden. Därför motsätter vi oss Alliansens förslag att bygga igen Stadionparken och vill istället stärka Ekostråket från Pildammsparken till Bunkeflostrand med mer vild natur.

Under 2019 påbörjas arbetet med att aktualisera Malmös naturvårdsplan. I utvärderingen av planen från 2012 framgår att 20% av de utpekade områdena har fått försämrade naturvärden under perioden. Utifrån den nya inventeringen och det förslag på områden som arbetas fram vill vi se ett starkare skydd av särskilt viktiga områden. Att Malmö växer inåt och förtätas är en nödvändighet för att klara klimatmålen, men det innebär ett stort ansvar för att säkerställa att vild natur fortsatt får plats i staden för att garantera att den biologiska mångfalden utvecklas, inte utarmas.

För att klara översvämningsrisken vid skyfall krävs större öppna ytor för att fördröja vattnet, och öppen dagvattenhantering för att undvika bräddning i avloppssystemen. Vi vill att diken och regnbäddar tillförs för att ta hand om dagvatten och för att tillföra grönska i gatumiljön. Vi vill också se en revision av stadens stora torg och en handlingsplan för hur dessa kan gestaltas för mer grönska och fler ekosystemtjänster.

Samarbetet med privata fastighetsägare är avgörande för framgången med att öka grönskan i staden. Vi kan inte satsa stora pengar på grönska i den offentliga miljön om de privata fastighetsägarna samtidigt hårdgör allt mer yta i staden. Vi vill därför att tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden i samverkan med VA Syd ges i uppdrag att ta fram en modell för starkare incitament för att omvandla hårdgjorda ytor på kvartersmark till gröna ytor, samt

reviderar och vidareutvecklar riktlinjerna för grönytefaktor i detaljplaneringen av nybyggnation.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att genomföra en omfattande åter- och nyplantering av träd med syfte att nå 10 000 nya träd under mandatperioden.
- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att ta fram en strategi för hur stadens torg kan ges mer mjuka ytor och mer grönska.
- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att vid varje åtgärd i det befintliga vägnätet samt vid nyanläggning av gator utforma vägen med öppen dagvattenhantering för en ökad grönska och bättre beredskap för skyfall i staden.
- att ge **Stadsbyggnadsnämnden** och **Tekniska nämnden** i uppdrag att föreslå en starkare incitamentsmodell för att mjuka ytor och mer grönska hos privata fastighetsägare.

FÖRNYBAR ENERGI

Energi är en av de viktigaste faktorerna för att minska klimatbelastningen från vår stad. Vi är stolta över att målet om 100% förnybar energi i stadens egna verksamheter kommer nås 2020. Målet är uppnått för elen sedan en tid tillbaka, och med det nya fjärrvärmeavtalet som garanterar 100% förnybar fjärrvärme 2020 kommer målet att nås även för värmeförsörjningen.

Men Malmö stad har också ett mål för förnybar energi i hela staden. För att detta ska uppnås vill vi se en kraftfull utbyggnad av lokal produktion av solet, vindkraft och biogas. Solenergi ger möjlighet till både små- och storskalig produktion. Miljöpartiet vill att Malmö stad ska försörjas till 15% av solet 2030. För att nå detta mål måste staden gå före med sitt eget fastighetsbestånd och säkerställa att 15% av verksamheternas energibehov försörjs av solenergianläggningar på stadens egna fastigheter. Därför ger vi servicenämnden i uppdrag att omedelbart påbörja utbyggnaden av solceller på våra tak. Privata hushåll och fastighetsägare är nödvändig aktörer i energiomställningen, och det är av största vikt att staden fortsätter utveckla processerna kring installation av solesanläggningar för att ständigt förbättra och förenkla dessa.

Även om det är solenergi som diskuteras mest idag har vindkraften utvecklats snabbt de senaste åren både i kostnadseffektivitet och energieffektivitet. Vi vill därför att servicenämnden återupptar arbetet med att projektera Malmö stads investering i egna vindkraftverk. Med normaliserade elpriser ger egenproducerad vindkraft en kostnadsbesparing för elkonsumenterna i kommunens verksamheter samtidigt som investeringen tillför förnybar energi i Sveriges elsystem. Vi vill också att staden initierar en dialog med Länsstyrelsen om att möjliggöra för fler vindkraftsinstallationer inom Malmös geografi, inte minst längs med yttre ringvägen, ytor som redan är både bullerutsatta och vindutsatta och därför lämpliga för vindkraftproduktion.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Servicenämnden** i uppdrag att återuppta projekteringen av egenproducerad vindkraft.
- att ge **Servicenämnden** i uppdrag att påbörja installationen av solenergianläggningar på Malmös stads fastigheter med syfte att 15% av energibehovet försörjs av solet 2030.
- att målet för solenergiförsörjning i hela Malmö stad ska vara 15% 2030.
- att utöka **Servicenämndens** kommunbidrag med 4 mkr för att genomföra uppdragen kring solenergi och vindkraft.

MOBILITET FÖR DE MÅNGA, INTE FÖR DE FÅ

För att varje Malmöbo verkligen ska ha frihet att välja transportslag måste infrastrukturen för cykel byggas ut och en punktlig och pålitlig kollektivtrafik måste prioriteras i stadens trafiksystem. Miljöpartiet vill se ett helhetsgrepp för trafiksystemet i staden, där kollektivtrafik och cykel ges företräde.

För att underlätta för effektiv pendling med cykel i Malmö vill vi bygga tio nya supercykelstråk. Stråken kännetecknas av att de är raka, breda, enkelriktade och nivåskilda från gångbanorna, så att likväl små barn som precis lärt sig cykla, den som är på väg hem från affären med lådcykel och snabba elcykelpendlare kan cykla säkert och bekvämt genom Malmö.

Cykelöverfarter säkerställer att cyklister har företräde framför bilister i trafiken och underlättar för de som väljer ett hållbart resande. Miljöpartiet anser att det borde vara det självklara sättet att prioritera i trafiken i alla korsningar, och under mandatperioden vill vi att 100 nya cykelöverfarter byggs i Malmö.

Även det befintliga cykelnätet behöver en kraftig satsning för att byggas ihop. För 2019 vill vi prioritera att avsluta det cykelprogram som redan beslutats av kommunfullmäktige och avsätter därför medel i tekniska nämndens budget för att bygga klart de utpekade sträckorna under det kommande året.

Cyklar behöver parkeras och idag finns allt för lite cykelparkeringar med möjlighet att låsa fast cyklarna. Vi vill därför att tekniska nämnden och P Malmö får i uppdrag att ta fram en handlingsplan baserat på parkeringsstrategin för hur behovet av cykelparkering kan tillgodoses, inte minst genom att använda de parkeringshus som redan finns för bilar men som sällan ger utrymme för säker cykelparkering.

Vi ser det som nödvändigt att bygga ut kollektivtrafiksystemet i den växande staden. Biltrafik är skrymmande och tvingar staden att bre ut sig på åkern, vilket sedan driver fram en än mer växande biltrafik. Istället behöver kollektivtrafiken bli så punktlig, pålitlig och turtät att den blir ett attraktivt alternativ för fler. Vi vill så fort som möjligt börja bygga spårväg i Malmö, med tre linjer till att börja med. Dessa tre linjer utgör ryggraden i det trafiksystem vi vill se. Spårvägen vill vi komplettera med ett större nät av stora elbussar i egna körfält och slutligen ett finmaskigt nät av vanliga biogasbussar på mindre gator där kollektivtrafikkörfält inte är möjliga att bygga i dagsläget.

En stor del av trafiken i Malmö består av pendling in och ut ur Malmö. Idag har Malmö inpendling med tåg från två håll, stambanan från Lund och Trelleborgsbanan. Inom kort öppnar även Lommabanan norrifrån. För att minska biltrafiken vill vi driva på för att staten

och regionen ska satsa på upprustning av Simrishamnsbanan för att få en direkt tågförbindelse även österifrån, och även en utbyggnad av en ny spårförbindelse söderifrån som förbinder Malmö med Vellinge.

Malmöpendeln har redan visat vilken kraft som finns i spårtrafik. Efter att trafikeringsbeslutet kom har ett flertal fastighetsägare och byggherrar påbörjat planeringen för nya byggnation runt stationerna på sträckan. Det kanske tydligaste exemplet är Rosengårds station som redan genererat ett större intresse för investeringar i området än på mycket lång tid. Med rätt turtäthet kan Malmöpendeln bli en viktig nav i Malmös kollektivtrafiknät, och vi ser därför ett stort behov av att fortsätta dialogen med Skånetrafiken för att utöka antalet turer.

Med spårförbindelser i fem riktningar hade valfriheten för inpendlare ökat. För att ytterligare förstärka incitamentet att välja tåget in till Malmö vill vi att kommunen upprättar avtal med kranskommunerna kring pendlingsparkeringar kring stationerna på tåglinjerna, så att sträckan med bil blir så kort som möjligt.

Det finns en politisk diskussion om tunnelbana i Malmö, ofta kopplat till utbyggnaden av Köpenhamns Metro. Miljöpartiet har inget emot idén om en tunnelbana i sig - all spårtrafik med hög kapacitet ger stora vinster för klimat och stadsmiljö. Men vi känner stor oro för att diskussionen om en framtida ofinansierad tunnelbana tränger ut behovet av stark kapacitet i kollektivtrafiken på kortare sikt. Verkligheten är att Malmö håller på att växa ur sin kapacitet för hållbart resande, och det är en situation som måste lösas omgående. Annars riskerar vi att bygga in ett bilberoende resande med förödande konsekvenser för klimatet som följd. Vi ser inte heller att det är antingen tunnelbana eller spårväg. Ett effektivt trafiksystem behöver starka huvudstråk av trafikslag med hög kapacitet och ett finmaskigt nät av enklare lösningar. Framtidens trafik i Malmö behöver erbjuda infrastruktur för gång, cykel, små bussar, stora bussar, spårväg - och på sikt eventuellt en tunnelbana.

Men investeringar i infrastruktur är dyra, och det är inte rimligt att Malmöborna ensam ska fortsätta betala för den infrastruktur som krävs i staden för att möta inpendlingen när urbaniseringen koncentrerar allt mer tillväxt till storstadsregionerna. Därför vill vi införa trängselavgifter för bilar in i Malmö. Enligt en tidigare beräkning skulle det kunna ge uppemot 500 mkr om året i intäkt. Vi vill ge kommunstyrelsen i uppdrag att driva frågan om trängselavgift i Malmö gentemot regeringen för införande så fort som möjligt.

En elbil tar lika mycket plats som andra bilar i staden, men orsakar dramatiskt mindre utsläpp. Det är därför angeläget att stimulera en utveckling mot en större andel eldrivna fordon i staden. För att underlätta möjligheten att ladda sin bil vill vi se en större andel parkeringsplatser med laddmöjlighet i parkeringshus och garage. Därför vill vi att Malmö stad mål är att 50% av alla parkeringsplatser i p-hus möjliggör laddning 2030, samt motsvarande andel i garage i MKBs hus. Vi vill därför lägga det som ett tydligt mål i MKBs och P Malmös ägardirektiv.

Överhuvudtaget vill vi att parkering sker i parkeringshus i första hand, och att parkören själv bär sina kostnader. Vi ser den av KF återremitterade parkeringsstrategin som ett viktigt verktyg för att planera staden för mobilitet istället för parkering. Men vi anser också att markvärdesökningen i Malmö motiverar en ökning av parkeringsavgifterna och vill genomföra en höjning under 2019.

Att ställa om från ett bilberoende Malmö till en stad där gång-, cykel- och kollektivtrafikanter prioriteras gynnar jämställdhet och jämlikhet. Mobilitet som inte kräver bil gör att fler kan ta sig fram oavsett ålder, ekonomi eller fysiska förutsättningar, och individens valfrihet ökar.

När barnens väg till skolan är säker så ökar barnfamiljens möjlighet att istället välja att gå eller cykla med barnen till skolan. När kollektivtrafiken prioriteras framför bilen kan även de grupper som väljer buss eller tåg komma i tid till arbetet eller studier. När cyklister får företräde över gatorna och slipper stanna stup i kvarten för att släppa fram bilar så ökar säkerheten och bekvämligheten med att cykla och det blir lättare att välja ett hälsofrämjande alternativ.

Vi i Miljöpartiet kommer fortsätta att hävda att mobilitet för många är en frihetsreform som innebär stärkt jämlikhet och jämställdhet.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att **Tekniska nämnden** ges i uppdrag att utreda och föreslå sträckning för tio nya supercykelstråk i Malmö
- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att påbörja arbetet med att bygga 100 nya cykelöverfarter i Malmö under mandatperioden.
- att 5,5 mkr avsätts i **Tekniska nämndens** driftsbudget för färdigställandet av cykelprogrammet
- att **Tekniska nämnden tillsammans med P Malmö** ges i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att tillgodose behovet av cykelparkeringar fram till 2030.
- att **Kommunstyrelsen** ges i uppdrag att verka för ett skyndsamt införande av trängselavgifter i Malmö
- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att höja parkeringsavgifterna under 2019.
- att genom ägardirektiven uppdra åt **Parkering Malmö AB och MKB AB** att säkerställa att 50% av parkeringsplatserna i parkeringshus och garage i respektive bolags ägo möjliggör för laddning av eldrivna fordon senast 2030.

TRYGGA GATOR OCH STARKA BARN

Barn och unga rör sig allt mindre i vardagen, med allvarliga negativa effekter på hälsa och välmående som följd. Barn som rör sig naturligt i vardagen har lättare att ta till sig undervisningen, men istället har vi länge sett en utveckling där allt fler barn skjutsas allt kortare sträckor till skolan. Detta är en ond cirkel som kommer av att den otrygga trafiksituation kring skolorna medför att fler föräldrar väljer att köra sina barn, vilket i sin tur gör trafiksituationen ännu mer osäker. Det är en trend som måste brytas.

En nyligen publicerad studie visade att 46% av 18-74-åringarna nu har så dålig kondition att de inte klarar en tio minuter lång promenad i rask takt. Förutom det mänskliga lidandet kommer en fortsatt utveckling i den här riktningen orsaka stora kostnader för samhället över tid. Samma studie visar att den dåliga konditionen inte i första hand kan kopplas till övervikt, utan till stillasittande.

Goda vanor skapas lättast i unga år. För att förebygga framtida ohälsa och vända en tragisk folkhälsoutveckling måste barn och unga kunna gå och cykla till skolan utan att utsättas för hetsig biltrafik. Vi vill därför att bilfria zoner ska vara regel närmast skolor. Den som behöver lämna barn med bil ska parkera en bit bort och går med barnet sista biten, så att området kring skolan fredas. Vi vill utöka området med hastighetsbegränsning på max 30 km/h kring skolorna för att barnens väg till skolan ska bli säkrare, och även placera ut fler farthinder där det krävs för att hålla nere hastigheterna och öka trafiksäkerheten.

Även i andra delar av staden bidrar trafiken till en allt otryggare gatumiljö. I västra hamnen och södra innerstaden plågas boende av buller från höga hastigheter, buskörningar och kriminella som använder bilar och parkeringsplatser för drogförsäljning och interna uppgörelser.

Vi vill därför pröva möjligheten att stänga av hela bostadsområden för trafik som inte har ärende till området, och skapa "superkvarter" enligt modell från Barcelona. Dessa superkvarter är öppna för alla besökare så länge man kommer till fots, med cykel eller med kollektivtrafik. För bilar är däremot kvarteren stängda utom för den som bor i området eller ska leverera varor inom området. Vi vill pröva dessa superkvarter på två bostadsområden till att börja med, Bo01 och Möllevången, för att kunna gå vidare med fler områden efter utvärdering. För att hålla nere både trafikrytmen och motverka vansinneskörningarna vill vi också sätta upp kommunala fartkameror för att kunna bötfälla den som kör för fort inne i staden.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att som regel införa bilfria zoner i området närmast Malmös skolor.
- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att utanför den bilfria zonen införa en utökad 30-zon kring skolan så att skolvägen blir säkrare för barn som tar sig till skolan för egen maskin.
- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att pröva möjligheten att stänga av bostadsområden helt för obehörig biltrafik, med start i Västra hamnen och på Möllevången.
- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att verka för att det sätts upp fartkameror i staden för att förebygga vansinneskörningar och för höga hastigheter i stadsmiljön.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att fortsätta satsningen på Trygga Malmö genom bland annat förstärkt myndighetstillsyn, trygghetspatruller och utveckling av tryggare utemiljöer.

STÄRKT JÄMLIKHET I MALMÖS SKOLOR

Alla barn har rätt till en god utbildning som utgår från varje individs förutsättningar och behov. Förskolan och skolan ska rusta barnen för att delta i det demokratiska samhället och för att alla barn ska nå sin potential. Utbildningen ska stimulera barnens nyfikenhet, leklust och lägga grunden för ett livslångt lärande. Den svenska skolans största utmaning är ojämlikhet. I vissa skolor går framförallt barn med högutbildade föräldrar och i andra skolor går barn som har varit kort tid i Sverige. Miljöpartiet har tillsammans med andra partier drivit igenom ett resursfördelningssystem som ska motverka skillnaderna i förutsättningar. Vi har också genomfört lönesatsningar på de skolor som har haft svårt att behålla sin personal på grund av en tuff arbetsmiljö.

Miljöpartiet ser att förskolan spelar en viktig roll för jämlikhet mellan barn. Inte minst är det viktigt för nyanlända barn att snabbt komma in i förskola för att få struktur och också för att öva svenska. Vi vill därför satsa på att fler barn ska gå i förskolan, genom att utöka den uppsökande verksamheten, utöka antalet familjecentraler och erbjuda svenskundervisning för föräldralediga på öppna förskolor. Miljöpartiet vill också minska barngrupperna, med start i de lägre åldrarna. Färre barn i barngruppen innebär att förskolans personal har mer tid att möta varje barn. För en del av Malmös barn utgör förskolegården och den dagliga utevistelsen den främsta tillgången till natur. Därför är det viktigt att skolgårdar byggs för att ge plats för stoj och lek i grönskande miljöer. Att få leka i en naturmiljö gör barnen inte bara friskare och gladare utan ger även pedagogiska inslag till verksamheten. Att få titta på insekter och blommor likväl som att få bygga kojor stärker färdigheter och förmågor som alla barn mår bra av. För att ytterligare stärka möjligheten för barn att komma ut vill vi att Malmö stad satsar på mer utepedagogik. Både i den närliggande miljön och genom att komma iväg till skog, strand och mark. Vi ser också gärna att fler renodlade uteförskolor bildas.

All forskning visar på att det är viktigt med tidiga insatser för att fånga upp barn i riskzon för att undvika både mänskligt lidande och stora samhällskostnader på sikt. Därför behövs en stärkt samverkan mellan förskola, socialtjänst och barnavårdscentraler med gemensamma satsningar och prioriteringar för de minsta barnen. Familjecentralerna har visat sig vara ett viktigt verktyg för att uppnå en sådan samverkan och vi vill se en fortsatt utbyggnad av verksamheterna i fler områden i Malmö.

Malmö Stads hållbarhetsrapport 2017 visar på en ökande psykisk ohälsa bland barn och unga i Malmö. Trenden syns hos flickor såväl som pojkar men det är påtagligt fler flickor som uppger att de kroppsliga eller psykiska symptom. Stress över hemsituation, skoluppgifter, ett nytt medielandskap likväl som kropps- och skönhetsideal är alla faktorer som påverkar barns och ungas psykiska hälsa. Skolan har en viktig roll att spela i att rusta

våra unga att kunna hantera stress, likväl som den behöver vara en motvikt mot de allt högre krav som framför allt flickor har på sig själva för att anses vara lyckade.

Skolans personal och inte minst elevhälsovården möter dessa barn och kan sätta in tidiga insatser för att öka det kroppsliga och psykiska välbefinnandet. Med ett skolarbete som förebygger stress och en närvarande elevhälsovård med fokus på att stödja eleven att klara utbildningens mål tror vi att barnen är bättre rustade för att må bra. Vi vill därför göra en satsning på arbetet med psykisk ohälsa hos eleverna. Vi tror att detta framgångsrikt kan kombineras med en utvecklas sex- och samlevnadsundervisning och ett större fokus på att se och upptäcka hedersstrukturer. Vi ser också att såväl förskolan som skolan behöver fortsätta arbeta med att stärka barnens uppfattning kring genus, kroppslig integritet och förhindrandet av kränkningar.

Föräldrarnas aktiva intresse för barnens skolgång har stor betydelse för barnets skolresultat. För många föräldrar i Malmö är det självklart att vara en aktiv del i sitt barns skolarbete, men för den som själv inte har så lång utbildning kan skolan uppfattas som svårtillgänglig. Vi ser ett stort behov av att skolan ser och möter föräldrars tvekan inför skolorganisationen och arbetar aktivt med att sprida kunskap om skolan och engagera föräldrarna i barnets utbildning.

Skolsegregationen, vilket bland annat är ett resultat av bostadssegregationen, utgör ett hinder för skolans kompensatoriska uppdrag och elever från studieovana hem begränsas i sina möjligheter att utvecklas och lära. Vi vill se en utveckling i Malmös skolor där fler elever kan välja skola efter de önskemål och behov varje elev har. För att främja möjligheterna att välja och därmed åstadkomma en mer blandad elevsammansättning vill vi öka möjligheterna för eleverna i högstadiet att röra sig över staden genom att erbjuda gratis kollektivtrafik.

Ett annat sätt att öka mötet mellan eleverna är att förlägga delar av kulturskolans verksamhet till allaktivitetshus och fritidsgårdar. Miljöpartiet vill därför satsa på att utöka kulturskolans verksamhet till fler ställen i staden. Vi vill se fler attraktiva kurser hållas på fritidsgårdar med hög andel elever som inte söker sig till Kulturskolan så att utbudet kommer närmare deras bostad, men också så att elever från andra delar av staden får möjlighet att söka populära kurser och möta nya vänner.

Flickor och pojkar ska kunna ta del av öppen fritidsverksamhet på lika villkor. Vi vill därför att Fritidsnämnden ska därför fortsätta arbeta aktivt med jämställdhetsintegreringen samt anpassa verksamheterna så att de även blir attraktiva och tillgängliga för flickor. Nämnden ska också arbeta aktivt med att motverka patriarkala och könsstereotypa föreställningar som riskerar att hindra flickor och pojkar från utveckling och meningsfull fritid.

Miljöpartiet ser positivt på att fristående pedagogiska verksamheter ges möjlighet att bedriva undervisning i Malmö. Men med den snabba utökning av elever vi sett de senaste åren råder det stor brist på undervisningslokaler i Malmö idag, vilket hämmar framför allt de mindre aktörernas möjlighet att etablera sig.

Vi vill inte tumma på kraven på lokalerna - istället vill vi att Malmö Stad inrättar en friskolesamordnare för att underlätta planeringen av skolutbyggnaden i samverkan med fristående aktörer. Vi ser idag en utveckling där de stora börsnoterade bolagen har resurser att hitta mark och bygga för skolverksamheter, medan mindre skolkooperativ och brukarstyrda skolor har svårt att komma in. Genom att dels samplanera utbyggnaden, dels underlätta kommunikationen mellan både kommunen och skolaktörerna, och skolaktörerna emellan, kan fler bidra till investeringarna i en stark skolverksamhet och en större bredd i pedagogik erbjudas Malmös barn.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att förstärka **Förskolenämndens** kommunbidrag med 25 mkr för att minska barngrupper i förskolan, erbjuda förskola till fler barn och stärka utepedagogiska inslag.
- att ge **Grundskolenämnden** i uppdrag att stärka det förebyggande arbetet mot psykisk ohälsa.
- att ge **Grundskolenämnden** i uppdrag att stärka arbetet mot hedersnormer och hedersförtryck.
- att ge **Förskolenämnden, Grundskolenämnden och Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden** i uppdrag att arbeta med barns kroppsliga integritet samt stärka sex- och samlevnadsundervisningen
- att ge **Grundskolenämnden** i uppdrag att erbjuda busskort även till de som väljer skola i åk 7-9.
- att ge **Kulturnämnden** i uppdrag att stärka och sprida kulturskolans verksamhet till allaktivitetshus och fritidsgårdar i olika delar av staden.
- att ge **Fritidsnämnden** i uppdrag att anpassa verksamheterna så att de även blir attraktiva och tillgängliga för flickor.
- att ge **Grundskolenämnden** i uppdrag att inrätta en friskolesamordnare med syfte att underlätta samplaneringen av skolutbyggnaden med de fristående aktörerna.

MAT SOM ÄR SNÄLL MOT MÄNNISKOR OCH NATUR

Mat är en stor källa till utsläpp av växthusgaser och jordbruket har stor påverkan på kulturlandskap, ekosystem och vattendrag. Kommuner och landsting är stora konsumenter av livsmedel och hur våra gemensamma medel används får stor påverkan på utbudet även för privata konsumenter. Vi vill därför att kommunens upphandlingar ställer höga krav på transporter, ekologisk produktion och djurskydd. Målen om 90% ekologisk mat i våra verksamheter ska nås under 2019. När kommunen planerar menyerna utifrån vad som är i säsong i närområdet ges svenska och skånska livsmedelsproducenter bättre förutsättningar i upphandlingarna, och med en ökad efterfrågan på ekologiska livsmedel från närområdet gynnas den biologiska mångfalden runt Malmö.

För att det ska vara möjligt att genomföra inom budget krävs att all mat som serveras i kommunens regi – till förskolor, skolor, äldreboenden etc – lagas av utbildad personal. När menyer planeras utifrån perspektivet att mat ska vara god, näringsrik och bra för miljön så hålls kostnaderna nere. Menyer ska planeras efter råvaror som är i säsong i närområdet och andelen animaliskt protein minskas. Köttkonsumtionen i Sverige har ökat dramatiskt de senaste tjugo åren, och pojkar och unga män äter idag drygt tre gånger så mycket rött kött som det rekommenderade gränsvärdet för att undvika ökad risk för cancer. Det är därför viktigt att god och vällagad vegetarisk mat serveras i skola och förskola så att det blir naturligt för barnen att välja vegetariska alternativ oftare. Redan idag är fem av de tio mest populära rätterna i skolan helvegetariska, och det är ett arbete som behöver hållas i och utvecklas i nära samråd med eleverna själva.

Därför vill vi att skolnämnderna och Servicenämnden ges ett gemensamt uppdrag att få dialog med barn och unga om den mat som ska serveras. Vi vill att skolmaten knyts till läroplanen så att eleverna på ett naturligt sätt lär sig om ekologi, hållbarhet, hälsa, konsumtion och ekonomi kopplat till den mat de äter. Vi vill också att barnen ges ytterligare möjligheter att påverka sina menyer och att deras synpunkter tas till vara av nämnderna.

Antibiotikaresistens är stort problem i Europa till följd av en extrem överanvändning av antibiotika i undermålig och inhuman djuruppfödning. Kommunens resurser får aldrig användas till produktion som satt i system att plåga djur och riskera att bidra till det enorma hot mot vårt samhälle som antibiotikaresistens innebär. Mycket höga krav på djurskydd måste ställas i all upphandling av kött inom kommunen. Genom att planera menyer efter en högre andel vegetabiliskt protein och råvaror som är i säsong i närområdet kan utrymme frigöras till att bekosta bättre kött i mindre volymer.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Grundskolenämnden** 2 mkr i utökat kommunbidrag för att nå målet om 90% ekologisk och klimatsmart mat i skolan under 2019.
- att ge **Förskolenämnden, Hälsa, vård och omsorgsnämnden** och **Funktionsstödsnämnden** i uppdrag att återkomma med handlingsplaner för hur målen om ekologisk och klimatsmart mat ska uppnås.
- att ge **Servicenämnden** och **Hälsa, vård och omsorgsnämnden** i uppdrag att tillse att all personal som tillagar mat i våra verksamheter har rätt utbildning för att tillaga och planera mat som är god, näringsrik och miljövänlig.
- att ge **skolnämnderna** och **Servicenämnden** i uppdrag att utveckla former för att inkludera framtagandet av menyer till skolmaten i undervisningen.
- att ge **Servicenämnden** i uppdrag att skapa utrymme för mycket höga kvalitetskrav på ekologiska livsmedel genom att planera menyer med högre andel vegetabiliskt protein och råvaror som är i säsong i närområdet.

GOD LIVSKVALITET FÖR MALMÖS ÄLDRE

Ett gott åldrande tar sin utgångspunkt i att bevara det friska och främja ett självständigt liv. En majoritet av de äldre vill bo kvar i sitt hem så länge det är möjligt, men vill ha möjlighet att flytta till ett anpassat boende när hemmet inte längre känns tryggt.

För att öka tryggheten och möta önskan att bo kvar i sitt hem vill vi därför att alla äldre erbjuds besök av hemsjukvården när de fyllt 75 år för en generell hälsoundersökning och för att utreda om förebyggande insatser som fallprevention bör sättas in. Vi vill också se en utveckling mot att fler av medarbetarna inom Hälsa, vård och omsorgsnämnden är utbildade inom rehabilitering och arbetsterapi så att fler äldre får möjlighet att delta aktivt i samhället. Vi vill av samma anledning satsa på att alla äldre över 70 år ska få möjlighet att resa kollektivt i Malmö utanför rusningstid.

Idag bor många äldre onödigt stort och lider av ensamhet. Vi vill att det byggs attraktiva bostäder för äldre i alla delar av staden, med goda möjligheter till socialt umgänge. Målet är att alla delar av staden ska gå att leva i genom livets olika skeden. Det ökar livskvaliteten samtidigt som bostäder frigörs för andra grupper.

Alla äldre förtjänar glädjen av ett gott mål mat. Vi vill därför att all mat inom äldreomsorgen ska lagas av utbildad personal och att andelen vegetariskt och ekologiskt ska öka. Vi vill införa krav på bättre och grönare utemiljöer på stadens särskilda boenden för att stimulera till ökad utomhusvistelse för våra äldre. Betydelsen av utomhusvistelse har beskrivits utförligt i rapporten *Utemiljöns betydelse för äldre och funktionshindrade* av statens Folkhälsoinstitut. Ökad utomhusvistelse förebygger skador, stimulerar till ökad socialt liv och minskar risken för depression och ångest.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att utöka **Tekniska nämndens** kommunbidrag med 10 mkr för genomförandet av gratis kollektivtrafik för de Malmöbor som är över 70 år
- att ge **Hälsa, vård och omsorgsnämnden** i uppdrag att öka andelen ekologisk och vegetarisk mat på våra särskilda boenden.
- att ge **Stadsbyggnadsnämnden** i uppdrag att i samverkan med **Hälsa, vård och omsorgsnämnden** ta fram riktlinjer för gröna utemiljöer på stadens särskilda boenden.
- att ge **Hälsa, vård och omsorgsnämnden** i uppdrag att i samverkan med Region Skåne utreda hur hembesök till alla över 75 år kan genomföras.

FRÅN DÖD MOTORVÄG TILL LEVANDE STADSDEL

När Malmö växer behövs fler bostäder – utan att vi bebygger Sveriges bästa åkermark och utan att biltrafiken tillåts svälla. I takt med att klimatförändringarna gör det svårare att odla i södra Europa blir det än viktigare att värna den bördiga mark som omger vår stad. Men staden kan växa inåt i många decennier framåt. I hela Malmö finns döda ytor som går att omvandla till grönska, bostäder, samvaro och företagande.

Vi vill omvandla de breda infartslederna till lummiga stadsgator med sänkt hastighet, cykelbanor, kollektivtrafikkörfält, planteringar och nya stadskvarter. Vi vill använda de idag tomma ytorna intill Lorensborgsgatan, Amiralsgatan och Pildammsvägen till tusentals nya bostäder, arbetsplatser och supercykelstråk. När vi omvandlar Kirseberg och Östervärn, och när Nyhamnens stora asfaltsöken förvandlas till skolor, förskolor och parker i en myllrande stadsdel ger vi plats till både människor, växter och djur att leva i staden.

Temalekplatserna har under många år varit ett sätt för Malmöbor att mötas på olika platser i staden. Vi vill se en fortsatt utveckling av lekplatserna med starkare anknytning till natur och miljö. I den täta staden är det ännu viktigare att skapa platser för naturlig lek och närhet till natur för barnen. Under lång tid har barns yta för lek på förskole- och skolgårdar minskat i hela Sverige, och mest i storstäderna. De riktlinjer för friyta som togs fram på vårt initiativ sätter en tydlig lägsta gräns för friyta till 30kvm/förskolebarn. Vi kan konstatera att den möjlighet till undantag ner till 25 kvm när kompensation för lekvärde gjorts dock har använts alltför lättvindigt, och vi vill se en åtstramning av riktlinjerna så att vi säkerställer att alla skolor och förskolor får tillräcklig yta.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Stadsbyggnadsnämnden** i uppdrag att i den kommande aktualiseringen av Översiktsplan för Malmö stad säkerställa att ingen ny åkermark tas i anspråk för andra ändamål.
- att ge **Stadsbyggnadsnämnden** i uppdrag att fortsätta arbetet med planprogrammen för Lorensborgsgatan och Amiralstaden med syfte att omvandla dess infartsleder till stadsgator med höga stadskvaliteter och hög andel grönska.
- att ge **Stadsbyggnadsnämnden** i uppdrag att påbörja arbetet med planprogram för Pildammsvägen med syfte att omvandla infartsleden till stadsgata med höga stadskvaliteter och hög andel grönska.
- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att ta fram ett förslag på tio nya temalekplatser i staden.
- att ge **Stadsbyggnadsnämnden** i uppdrag att se över och skärpa riktlinjerna för friyta vid förskolor och skolor med syfte att 30 resp 15 kvm friyta för barnen följs.

FLER VÄGAR TILL EN EGEN BOSTAD

Bostäder måste finnas för alla faser i livet. Miljöpartiet ser att låga inkomster och svag anknytning på bostads- och arbetsmarknaden är tillfälliga situationer i livet - inte egenskaper hos människor. Därför måste varje insats syfta till att stärka individens självständighet och oberoende.

Det byggs rekordmycket i Malmö just nu, men nyproduktion är dyrt och många Malmöbor har svårt att ta sig in på bostadsmarknaden. Svårast är det för den som inte har tidigare anknytning till bostadsmarknaden och därmed saknar referenser och som saknar inkomst från arbete.

Kommunen behöver använda alla de verktyg som finns för att lösa den akuta situationen med skenande hemlöshetskostnader och barnfamiljer på vandrarhem. Därför vill vi ge servicenämnden och tekniska nämnden i uppdrag att skyndsamt identifiera mark som kommer att exploateras inom en period på tio till femton år och upphandla prefabricerade hus som går att uppföra på tillfälliga bygglov, som SKL Kommentus eller Sabo. Vi vill att hälften av dessa hyrs ut till studenter och hälften till strukturellt hemlösa familjer på fyra år långa kontrakt. Boendena bör spridas över hela staden och kan flyttas när det är dags för en permanent exploatering av marken. Byggtiden för de prefabricerade flerfamiljshusen är 7-9 månader.

Men vi tror också att det finns flera sätt för privata och ideella aktörer att bidra till en hållbar samhällsutveckling. Vi vill se fler aktörer ta en aktiv del i utvecklingen av en socialt hållbar bostadsmarknad genom att aktivt verka för sociala utfallskontrakt. Det behöver finnas utrymme för att prova nya grepp och nya modeller för att fler ska få ett eget boende och därmed en kortare väg till självförsörjning. Med ett socialt utfallskontrakt ges privata eller ideella aktörer möjlighet att göra sociala investeringar mot att i ett senare skede få en återbetalning av en del av kommunens besparing. Fördelen är att pengar inte behöver avdelas från kommunens ordinarie budget förrän en besparing uppstått. För den externa parten innebär det att de får en avkastning på sin investering - men först då målen uppnåtts och en besparing uppstått i kommunens budget.

Genom ett intensifierat samarbete med fastighetsägare och byggherrar vill vi få fler hyresvärdar att acceptera försörjningsstöd som inkomst, antingen direkt eller via övergångskontrakt. Den grupp som är strukturellt hemlösa har ingen social problematik eller störande beteende - det är helt enkelt i den överväldigande majoriteten av fallen bra hyresgäster som saknar inkomst från arbete.

De fastighetsägare som har samarbetat med socialtjänsten kring övergångskontrakt är positiva till modellen. Det gör att fastighetsägarna får stöd av kommunen med extra tillsyn under en första tid, för att sedan överlåta kontraktet direkt till hyresgästen. En sådan modell sparar pengar åt kommunen då hyran är lägre än kostnaden för att hysa den hemlösa familjen på hotell, och ett förstahandskontrakt ger den trygghet och stabilitet i tillvaron som vi vet underlättar för möjligheten att också etablera sig på arbetsmarknaden.

I Malmö vistas också människor som inte omfattas av våra sociala skyddsnät, som EU-migranter och papperslösa vuxna. Även om dessa inte har samma juridiska rättigheter som andra hemlösa så anser vi att vi som samhälle och medmänniskor har en moralisk skyldighet att åtminstone säkerställa att det finns tillgång till tak över huvudet och mat i magen - det är i grunden en fråga om anständighet. Vi vill därför att Arbetsmarknads och socialnämnden får i uppdrag att säkerställa att det finns härbärgesplatser som motsvarar det reella behovet.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att identifiera mark i staden som är tänkt för framtida exploatering men som under en tioårsperiod kan användas för hemlöshetsboenden på tillfälliga bygglov
- att ge **Servicenämnden** i uppdrag att upphandla, uppföra och förvalta flyttbara prefabricerade flerfamiljshus, t ex SKL Kommentus typhus, som bostäder för hemlösa Malmöbor.
- att ge **Servicenämnden** i uppdrag att bygga en organisation för uppförandet av hemlöshetsboenden och utöka nämndens kommunbidrag med 5 mkr för detta syfte.
- att ge **Stadsbyggnadsnämnden** i uppdrag att inrätta ett snabbspår för tillfälliga bygglov för hemlöshetsboenden och utöka nämndens kommunbidrag med 1 mkr för detta ändamål.
- att ge **Stadsbyggnadsnämnden** och **Tekniska nämnden** i uppdrag att utreda möjligheten att på frivillig basis uppföra Attefallshus på privata villatomter och efter avtalad tid efterskänka byggnaden till fastighetsägaren.
- att ge **Arbetsmarknads- och socialnämnden** i uppdrag att genom stärkt samverkan med fastighetsägarorganisationerna ta fram en modell för ett systematiskt arbete med övergångslägenheter i befintligt bestånd för hushåll med försörjningsstöd.
- att ge **Arbetsmarknads- och socialnämnden** i uppdrag att säkerställa att det finns härbärgesplatser som motsvarar det reella behovet.

INNOVATIONER OCH FRAMTIDSTRO

Malmö har gjort en fantastisk resa från industristad till kunskapsstad de senaste trettio åren. Under samma period har näringslivets struktur ändrats dramatiskt. Tyngdpunkten har skiftat från stora industriföretag till små och medelstora kunskapsföretag, och i Malmö växer sektorn för kulturella och kreativa näringar, inte minst med draghjälp av spelindustrin. De stora tillverkande industrierna är idag till största delen automatiserade, och globalt är trenden tydlig.

Marken i Malmö är värdefull och det finns stora fördelar för Malmös klimatomställning i att omvandla centrala industriområden till blandad stad med plats för mindre ytkrävande verksamheter, samhällsservice och bostäder istället för att låta staden bre ut sig i jordbrukslandskapet. Istället behöver plats göras för mer storskaliga verksamheter i lägen där möjligheten till effektiva godstransporter är större, så att godstransporterna inne i staden hålls nere.

Malmö behöver också en strategi för markanvändningen för verksamheter. Service och kunskapsföretag sysselsätter idag långt fler människor än tillverkning, och allt talar för att utvecklingen kommer fortsätta i samma riktning framöver. Då behöver marken prioriteras för de verksamheter som sysselsätter flest, så att fler arbetstillfällen kan uppstå i ekosystemen kring företagen.

När verksamhetsområden i Malmö omvandlas till blandad stad behövs en strategi för hur behovet av billiga lokaler för en- och fåmansföretag ska kunna tillgodoses, annars riskerar stadsomvandlingen att tränga ut ett småskaligt näringsliv som är viktigt för Malmös utveckling. Vi vill tror att stadsbyggnadskontoret och näringslivskontoret var för sig sitter på kunskap som skulle kunna utgöra basen för en strategi för hur behoven ska tillgodoses när Malmö utvecklas.

Mjukvaruutveckling, inte minst med inriktning mot spel, är en växande sektor i Malmö. För att möta behoven hos företagen behöver Malmö stad utvärdera hur man kan hantera den data som produceras inom kommunen för att underlätta för konkurrenskraften hos Malmös företag. Allt fler kommuner i Sverige t ex har öppnat upp sin kartinformation för fri användning, och vi vill utreda möjligheten att göra detsamma i Malmö, för att bejaka den utveckling som redan sker.

Upphandling är ett viktigt verktyg för att skapa konkurrenskraft i hållbara företag. När kommunens upphandlingar använts för att förstärka och styra mot fullmäktiges mål skapas också konkurrenskraft hos de företag som förmått hitta nya lösningar på globala problem. Men kommunens upphandlingar öppnar idag inte i tillräcklig utsträckning för möjligheten att arbeta med funktions- och dialogdriven upphandling, trots att möjligheten finns inom

LOU. Detta missgynnar företag vars innovationer skulle kunna bidra till ett hållbart Malmö och dämpar utvecklingen av ett nytt grönt näringsliv i Malmö. Även inom välfärdsverksamheterna går kommunen troligen miste om utveckling och innovation som skulle kunna stärka kvaliteten gentemot medborgarna. Vi vill därför att kommunstyrelsen tillsätter ett upphandlingsutskott med uppgift att identifiera områden inom vilka innovationsupphandlingar kan utlysas och beslutar om dessa.

Delningsekonomi är en central del i såväl FNs som EUs strategier för hållbar utveckling och för att klara utsläppsmålen måste delningsekonomin i Malmö utvecklas. Delvis kan arbetet drivas genom utvecklingen av en ny upphandlingsstrategi, men Malmö stad måste också kunna planera för vilka krav delningsekonomin kommer ställa på såväl detaljplanering som varudistribution och infrastruktur. Delningsekonomin sätter fokus på en lägre konsumtion av produkter och ägande och det medför också spännande möjligheter för arbetsintensiva tjänster som reparationer och service. Vi tror att delningsekonomi kan vara en viktig sektor i en stad som Malmö, där kunskapsintensiva arbetsplatser möter en befolkning som i delar har lång väg till högre utbildning. Därför vill vi att kommunstyrelsen tar fram en strategi för hur kommunen kan främja framväxten av delningsekonomi i staden.

Ett framgångsrikt exempel på delningsekonomi är Återbyggdepån. Återbyggdepån kopplar framgångsrikt ihop social och ekologisk hållbarhet och ska därför ges förutsättningar att utvecklas. Det är ett arbetsmarknads- och miljöprojekt som hjälper många Malmöbor in på arbetsmarknaden och årligen hjälper femtusen ton av fullt användbara byggprodukter till nya ägare. Dessutom har verksamheten visat sig vara ett värdefullt sätt att bevara kulturhistoriska värden i Malmö då material och byggnadsdetaljer tas tillvara och ges nytt liv. Vi avsätter därför medel för att fortsatt driva Återbyggdepån i Malmö.

Kompetensförsörjningen är idag det allra största hindret för företags utveckling. I Malmö skapas många jobb, men många av våra invånare saknar rätt kompetens för att kunna ta de jobb som skapas. Vi vill se ett närmare samarbete med näringslivet, folkhögskolorna och yrkeshögskolorna för att säkerställa att rätt utbildningar finns tillgängliga. Vi ser ett behov av att staden för en aktiv dialog med myndigheten för yrkeshögskolorna för att de utbildningar som efterfrågas av näringslivet i Malmö också kan startas här. Därför vill vi att kommunstyrelsen inrättar ett kompetensförsörjningsråd där näringslivet tillsammans med universitetet, folkhögskolorna och yrkeshögskolorna kan identifiera och driva kompetensförsörjningsfrågor gentemot Region Skåne och regeringen.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att utreda möjligheten att arbeta med öppna data i kommunen.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att tillsätta ett upphandlingsutskott för att identifiera de områden inom kommunens verksamhet som skulle vara lämpliga för innovation-, funktions- eller dialogupphandlingar.

- att ge **Kommunstyrelsen** och **Stadsbyggnadsnämnden** i uppdrag att utarbeta en strategi för hur behovet av billiga lokaler för en- och fåmansbolag ska tillgodoses när staden växer.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att utarbeta en strategi för hur kommunen kan gynna framväxten av delningsekonomi i staden.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att inrätta ett Råd för kompetensförsörjning i samverkan med näringsliv, universitet, folkhögskolor och yrkeshögskolor för att säkerställa att rätt utbildningar kan erbjudas i Malmö för att möta behoven hos både arbetsgivare och arbetstagare.

FRIHET ATT VÄLJA SIN FRAMTID

Att kunna försörja sig själv och sin familj innebär också frihet att forma sin egen vardag och sin framtid. Det är en frihet vi vill att alla Malmöbor ska omfattas av, och vi tror på människors inneboende kraft och vilja att stå på egna ben. Men idag är det alltför många Malmöbor som inte hittar en väg in på arbetsmarknaden och därmed riskerar att fastna i långvarigt bidragsberoende och passivitet. Arbetslöshet slår hårt mot individer och familjer, med ökad risk för psykisk och fysisk ohälsa och sämre förutsättningar för barn att hitta sin plats i samhället. Den nyligen publicerade hederskartläggningen visar dessutom på starka samband mellan arbetslöshet och risk för hedersstrukturer i familjer, särskilt i de familjer där mamman står utanför arbetslivet. Forskarna som gjort kartläggningen är dock tydliga med att det som gör skillnad inte är självförsörjningen i sig, utan att ha ett sammanhang och en meningsfull uppgift.

Därför måste mer göras för att få fler i arbete, både för deras egen skull och för familjens. Vi vill därför att kommunen fortsätter arbeta för att hitta fler platser för extratjänster. Det statliga lönebidraget ger en öppning in på en svårforcerad arbetsmarknad, ett sammanhang, arbetskamrater, kontakt med svenskt arbetsliv och referenser.

Men vi vill också se ett ännu närmare samarbete mellan staden, arbetsförmedlingen och näringslivet. Vi vill se försök med sociala utfallskontrakt, där externa parter kan gå in med insatser för etablering och anställning mot en senare återbetalning av en del av det insparade försörjningsstödet. Vi vill också att staden börjar utreda möjligheten till fler uppdragsutbildningar i samarbete med folkhögskolorna och yrkeshögskolorna för att fler ska kunna få rätt kompetens, och företagen lättare att kompetensförsörja.

Allra längst till arbete har de som är nyast i landet. Malmö har en historia av att ta emot många nyanlända. Det är framförallt en styrka, något vi är stolta över och något som gör Malmö till dagens spännande och sprudlande stad. Vi vill att Malmö fortsätter ta emot många nyanlända, men integrationen behöver fungera bättre.

Att fler nyanlända kvinnor får en egen försörjning är en viktig jämställdhetsfråga. Vägen till egenmakt har genom historien varit att kvinnor har en egen inkomst att rå över. De nyanlända kvinnors potential har inte tillvaratagits på den svenska arbetsmarknaden. Sysselsättningsgraden för nyanlända invandrare är generellt lägre än hos svenska medborgare, och kvinnorna är de som står längst från arbetsmarknaden. När Sverige inte lyckas etablera nyanlända kvinnor förlorar både jämställdheten och samhällsekonomin. Miljöpartiet ser att nyanlända kvinnor som grupp har potential att snabbare komma ut på arbetsmarknaden med rätt insatser. Vi vill därför att studie- och yrkesvägledningen anammar ett tydligare ett genusperspektiv så att uppmuntran och vägledning inte cementerar könsstereotypa yrkesval. Stöd behövs också för att synliggöra den informella

kompetens som många kvinnor besitter efter ett liv som ansvarig för hem och relationer. Även dessa kompetenser kan tillvaratas i ett yrkesliv. Utöver det vill vi att kommunen satsar på att avdramatisera förskolan. Ett bra sätt att göra det på är att utöka verksamheten med svenska för invandrare på öppna förskolor för föräldralediga. De föräldralediga får då möjlighet att vara med barnen i förskolemiljö samtidigt som de övar sig på det svenska språket.

Kommunala arbetsmarknads- och utbildningsinsatser är bra verktyg för att fler Malmöbor ska bli självförsörjande. En bra vuxenutbildning är nödvändigt för att läsa in enstaka betyg eller för att få behörighet till högre studier, medan insatser som talangprogram ger möjlighet till utbildning i bristyrke för den som har relevanta förmågor. Miljöpartiet ser ett fortsatt behov för kommunen att bedriva aktiva insatser för att stödja fler att komma i arbete. Det är viktigt att kombinera arbetsmarknads- och utbildningsinsatser så att varje individ får goda förutsättningar till en varaktig självförsörjning.

Malmö stad behöver också bli bättre på att utnyttja arbetsmarknadsinsatser som finansieras av staten. Extratjänster ger individen en värdefull arbetslivserfarenhet och avlastar den befintliga personalen från sådant som behövs göras men som tar tid från den huvudsakliga arbetsuppgifterna exempelvis kan mer tid frigöras för förskolepersonalen att vara hos barnen medan extratjänster kan ta hand om kringuppgifter. Vi anser att samtliga förvaltningar i Malmö stad behöver växla upp sitt arbete kring extratjänster och anställa betydligt fler personer.

Miljöpartiet vill höja anslaget till Arbetsmarknad- och socialnämnden för att öka arbetsmarknadsinsatser och för att säkerställa att varje individ får en bra planering och erbjuds en kedja av relevanta insatser utifrån sina förutsättningar.

SFI är ett viktigt redskap för att nyanlända personer ska komma in på arbetsmarknaden. För att SFI ska vara så effektivt som möjligt krävs det att utbildningen är flexibel och anpassas efter individen. Exempelvis ska individen kunna välja inriktning på utbildningen likväl som studera på distans. Utbudet måste också matcha efterfrågan och det ska vara möjligt att välja en yrkesinriktad SFI. Miljöpartiet vill därför öka tillgången på SFI och minska köerna. Men för de som ännu inte fått plats vill vi också göra det möjligt att använda sin väntetid till att påbörja studier i svenska med hjälp av civilsamhället. På så sätt kan väntetiderna användas för förberedelser istället. Språkkaféer och språkstödande verksamhet på stadens mötesplatser är också ett bra komplement till ordinarie SFI-undervisning.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden** och **Arbetsmarknad- och socialnämnden** i uppdrag att stärka arbetsmarknadsinsatser och utbildningsinsatser riktade till nyanlända kvinnor.
- att ge **Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden** i uppdrag att utöka antalet SFI-platser för föräldralediga.

- att ge **Arbetsmarknad- och socialnämnden** i uppdrag att få fler i jobb via välfärdstalanger, extratjänster och andra insatser
- att ge **Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden** i uppdrag att korta köerna till SFI genom att öka tillgången på platser.
- att ge **Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden** i uppdrag att skriva en överenskommelse med civilsamhället om språkstödande verksamhet, språk-caféer och svenskundervisning för personer i väntan på plats på SFI.

ETT TRYGGT MALMÖ

Några av Sveriges mest utsatta områden som kännetecknas av trångboddhet, sämre hälsa, hög arbetslöshet och barnfattigdom finns i Malmö. Idag varierar medellivslängden uppemot fem år beroende på var i staden man bor, och dessa skillnader måste utjämnas. För att förändra de olika förutsättningarna i uppväxt- och levnadsvillkor behövs ett långsiktigt och ihärdigt arbete.

Flera sociala problem har sin grund i samhällets ojämlikhet. Miljöpartiet anser att det förebyggande sociala arbetet är det bästa verktyget för att minska lidande, förebygga kriminalitet och ge makt och delaktighet till Malmöbor som idag saknar det. Att fokusera på att förebygga social problematik, snarare än att bara åtgärda den, är ett humant och kostnadseffektivt sätt att arbeta med sociala frågor.

Miljöpartiet föreslår därför en större satsning på förebyggande socialt arbete. Vi vill se fältarbetare som kan träffa barn och unga i utsatt situation och insatser för att fler ungdomar ska få hjälp att lämna missbruk eller ett kriminellt liv bakom sig. Fler barn och ungdomar som har det tufft hemma behöver få stöd av samhället.

Elevhälsans personal spelar en stor roll för att upptäcka att barn far illa på olika sätt. Därför vill vi göra en satsning på elevhälsa så att resurserna är tillräckliga för att möta barn i behov av stöd i skolan, och för att all personal ska få rätt utbildning och kompetens att identifiera och stödja barn och ungdomar som far illa eller är på väg att fara illa.

Barn som inte får rätt stöd av samhället löper stor risk för att fastna i kriminalitet, till stort lidande och kostnader för både samhället, andra människor och dem själva. Vi har de senaste åren sett en tragisk och djupt oroande utveckling där allt yngre barn rekryteras av den organiserade brottsligheten och lockas att begå grova brott. Liv raseras och tilliten till samhället undermineras om detta tillåts fortgå.

Vi vill skydda barn och unga från att rekryteras till kriminella gäng genom att ge socialtjänsten mer resurser för att tidigt fånga upp de barn och unga som befinner sig i riskmiljöer. Vi vill också bygga ut avhoppbarverksamheten för att hjälpa de unga som ändå fastnat i kriminalitet och återetablera dem i samhället. Detta gäller både kommunens egna avhoppbarverksamheter, men också genom att ge stöd till välfungerande ideella verksamheter. Varje ung person som lämnar en kriminell bana innebär en stor vinst för samhället.

Den kriminella verksamheten måste däremot möta samhällets samlade motstånd. Malmö stad måste arbeta i nära samverkan med polisen, tullen, Skatteverket och Försäkringskassan för att slå ut den svarta ekonomin och den organiserade brottsligheten. Det får inte löna sig att vara kriminell i Malmö och därför måste vi tillsammans med andra myndigheter använda

alla till buds stående medel för att göra det besvärligt, dyrt och riskfyllt att bedriva kriminell verksamhet i vår stad.

Papperslösa barn är extremt utsatta i vårt samhälle, och många papperslösa ungdomar utnyttjas hänsynslöst av de kriminella nätverken. En ökande och fruktansvärd problematik är papperslösa och tillståndssökande barn och unga som i desperation säljer sex till cyniska Malmöbor. Miljöpartiet vill att Malmö ska fortsätta försvara FNs barnkonvention och säkerställa dessa barns rätt till försörjningsstöd på samma villkor som andra barn.

Vi har under många år slagits för att papperslösa barn ska garanteras en rimlig säkerhet och möjlighet att använda sin lagstadgade rätt till skolgång och vård under den tid de vistas i kommunen. Barn ska inte bära konsekvenserna av sina föräldrars agerande och barnkonventionen är tydlig: varje unge har rätt till det som krävs för att utvecklas och växa upp tryggt, oavsett legal status.

Vi vill också att staden upprättar en överenskommelse med civila aktörer för att stödja särskilt utsatta grupper, som papperslösa barn eller tillståndssökande ungdomar.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Arbetsmarknads- och socialnämnden** i uppdrag att utöka det förebyggande socialarbetet genom fler fältarbetande socialarbetare.
- att ge **Miljönämnden** i uppdrag att förstärka tillsynsverksamheten.
- att ge **Tekniska nämnden** i uppdrag att skapa tryggare utemiljöer.
- att ge **Arbetsmarknads- och socialnämnden** i uppdrag att utöka avhopparverksamheten.
- att ge **Kommunstyrelsen** i samverkan med berörda nämnder i uppdrag att genom en aktiv myndighetssamverkan med Polis, Tull, Skatteverket och Försäkringskassan motverka den svarta ekonomin och den organiserade brottsligheten.
- att ge **Arbetsmarknads- och socialnämnden** i uppdrag att genast tillsätta en utredning av omfattningen och bakgrunden till att papperslösa barns rättigheter åsidosätts.
- att ge **Arbetsmarknads- och socialnämnden** i uppdrag att upprätta en överenskommelse med civilsamhället för att hjälpa de mest utsatta hemlösa barnfamiljerna.

MAKT ÖVER SITT LIV

Varje unge i staden har rätt att utvecklas i sin egen riktning utan oro för omgivningens åsikter eller fördömanden. Vi vill att skolan ska vara en fristad där eleverna kan få verktyg att tryggt utveckla sina personligheter självständigt från hämmande könsroller och förväntningar. Då är det viktigt att skolans anställda har kompetens att kunna stötta barnen och ungdomarna. Miljöpartiet vill därför stärka kunskapen om normkritik och genusperspektiv hos lärarna.

Hedersförtryck är en särskild form av förtryck mot främst kvinnor, men också mot HBTQ-personer och personer med funktionsvariationer. Hederskartläggningen som Miljöpartiet tog initiativ till under förra mandatperioden visar att 20% av niorna i Malmö lever i en oskuldsnorm, dvs förväntan på att leva utan sexuella kontakter fram tills de gifter sig.

I ett jämställt Malmö är det fullständigt oacceptabelt att delar av Malmös befolkning dagligen får sina mänskliga rättigheter kränkta och sina liv begränsade. Vi vill därför vidareutbilda personalen i skola, socialtjänst och familjecentraler för att bättre kunna förebygga, reagera och ingripa. Hederskartläggningen visar tydligt att unga människor som behöver söka vuxenvärldens stöd har mycket lättare att göra det hos skolans personal än hos socialtjänsten. Det är därför av största vikt att all personal i skolan har utbildats i att upptäcka misstänkt hedersförtryck och hur situationen ska hanteras för att möta barnets behov av skydd. Elevhälsan möter och fångar upp en del av dessa ungdomar, men även den undervisande personalen behöver fortbildas i att känna igen misstänkt förtryck.

Sex- och samlevnadsundervisningen är framför allt ett medel att använda för att alla barn ska känna till sina rättigheter och vad sex- och samlevnad innebär. I en hederskontext där myter om kropp och normer kring oskuld florerar, är det viktigt att unga personer får ett bra och heltäckande undervisning kring sex- och samlevnad. Men även utanför hederskontexter fostras både flickor och pojkar in i begränsande könsroller. Därför behöver sexualundervisningen utvecklas så att den inkluderar allt från olika könsnormer till sexuella trakasserier.

Vi vill stärka arbetet riktat mot män som utövar våld. Förebyggande insatser såsom samtalsbehandling kan hjälpa våldsutövare att bryta våldsamt beteende. Vi vill också att Malmö Stad bedriver en försöksverksamhet med att få våldsutövande män att flytta från hemmet så att den eller de våldsutsatta kan få bo kvar.

För de kvinnor som ändå tvingas lämna sina hem för att skydda sig själva och sina barn från en våldsam anhörig måste det finnas plats på ett skyddat boende tills hon kan hitta ordnat boende. Det arbete som kvinnojourerna i Malmö driver är avgörande för att kvinnor ska

kunna lämna våldsamma män, och vi vill därför stärka kvinnojourernas finansiering med 10 mkr för att möjliggöra för fler kvinnor ska ha möjlighet att ta steget och bygga en ny tillvaro.

I en situation där barn behöver bo på skyddat boende finns det stor risk att skolgången störs eller avbryts helt. Rätten till utbildning är en av de största skyddsfaktorerna för ett barn och skapar stabilitet i en kaotisk tillvaro. Därför är det särskilt viktigt att säkerställa att barn som bor på skyddade boenden inte halkar efter i skolgången och får anpassat stöd.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Arbetsmarknads- och socialnämnden** och **Grundskolenämnden** i uppdrag att säkerställa att all personal har relevant utbildning och kompetens för att förebygga, upptäcka och motverka hedersnormer och hedersförtryck.
- att ge **Förskolenämnden, Grundskolenämnden** och **Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden** i uppdrag att arbeta med barns kroppsliga integritet samt stärka sex- och samlevnadsundervisningen
- att ge **Arbetsmarknads- och socialnämnden** 10 Mkr i utökat kommunbidrag för stöd till personer som lämnar en hederskontext eller våldsam relation och för att tillgodose behovet av platser på skyddade boende.

DEMOKRATI, JÄMSTÄLLDHET OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Alla Malmöbor måste ha tillgång till sin stad, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Det gäller såväl den fysiska staden och möjligheten att ta sig runt i den och ta del av dess utbud, som det gäller att kunna vara delaktig i stadens liv tryggt och säkert.

Ett av de största samhällsproblemen är de patriarkala strukturer som omger oss och de begränsande könsroller som påverkar människor oavsett kön. Detta är negativa krafter som existerar i alla delar av samhällslivet, i skolan, på arbetsplatsen och när biståndsbedömningar görs. Därför vill Miljöpartiet att Malmö stad alltid arbetar för jämställdhet. Vi ser att genusperspektiv och normkritik måste stärkas i alla delar av stadens verksamheter. Miljöpartiet kommer fortsätta verka för att jämställdhetsperspektivet och feminism genomsyrar Malmö.

Malmö har kommit en bit på vägen i arbetet i att vara en öppen och välkomnande stad för personer som definierar sig inom HBTQ. Inte minst kommer det spela roll att World Pride och Eurogames hålls i samarbete mellan Malmö och Köpenhamn. Vi ser det som mycket viktigt att det arbete som påbörjats fortsätter med samma kraft hela vägen fram till genomförandet 2021.

Men trots att vi ur ett globalt perspektiv har kommit en bit på vägen så vet vi att många människor fortfarande straffas med hat och hot när de håller handen med sin partner, när de tar på sig klänning i skolan eller när de väljer omklädningsrum på badhuset. Det finns mycket kvar att göra för att Malmö ska vara en fördomsfri och trygg stad för personer oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Miljöpartiet har bland annat drivit igenom att all elevhälsa ska HBTQ-certifieras för att skolkuratorer och skolsköterskor ska ha kompetens att stödja unga HBTQ-personer, men vi ser att detta behöver kompletteras med en satsning för att höja kvaliteten på sex- och samlevnadsundervisningen. Vi vill också att skola såväl som socialtjänst utbildar för att förebygga och upptäcka hedersförtryck.

En del i arbetet med ett mer inkluderande Malmö, är en inkluderande stadsstruktur. Därför vill vi i Miljöpartiet se fler könsneutrala toaletter och omklädningsrum i kommunala idrottsanläggningar. Malmö stad måste som arbetsgivare föregå med gott exempel och tillgodose att HBTQ-personer inte upplever sig diskriminerade eller på annat sätt exkluderade på sin arbetsplats. Vi vill därför att Malmö stad undersöker hur arbetsmiljön är för HBTQ-personer.

Att vara rädd för eller utsättas för rasism, diskriminering eller hatbrott är förödande för individens självbestämmande och skapar mycket lidande. Det antirasistiska och

antidiskriminerande arbetet måste påbörjas i tidig ålder. Skolan spelar en central roll för att förebygga rasism. Miljöpartiet har drivit igenom att all skolpersonal utbildas i antidiskriminering och normkritik. Malmö stad som arbetsgivare behöver tillgodose att medarbetare och medborgare inte drabbas av rasism och diskriminering i stadens verksamheter, och som ett led i detta har Miljöpartiet drivit på för att alla chefer i stadens egna verksamheter utbildats i diskrimineringslagen. Malmö Stad behöver också hålla jämställdhetsfanan högt, självklart ska den egna verksamheten vara fri från sexism och staden ska alltid ge lika lön för lika arbete. Staden ska underlätta för att föräldrar oavsett kön kan spendera tid med sina barn, både genom att uppmuntra till ett lika föräldraledighetsuttag och genom att ge medarbetarna stor möjlighet att påverka sin arbetstid. Dock ska utgångspunkten vara trygga anställningar och målsättningar är att alla erbjuds heltid och tillsvidareanställningar. Vi kommer fortsätta bevaka att Malmö har ett offensivt jämställdhetsarbete på alla områden.

I det antirasistiska arbetet är det viktigt att kommunen har ett nära samarbete med civilsamhället men också olika aktörer och myndigheter som verkar inom området. Vi vill därför att Kommunstyrelsen utreder förutsättningar för att upprätta ett kunskapscenter för att förebygga hatbrott tillsammans med polisen, Malmö Universitet och civila aktörer såsom lokala organisationer som arbetar med antidiskriminering.

Att tillvarata människors förmågor är klokt utifrån såväl samhällsekonomi och folkhälsa. För oss är det viktigt att såväl Funktionsstödsnämnden och Hälsa, vård och omsorgsnämnden arbetar med att öka brukarnas självständighet och delaktighet. Att Malmö är fysiskt tillgänglig gör staden bättre för alla. Vi vill därför att Malmös fysiska gaturum tillgänglighetsanpassas, exempelvis genom tillgängliga lekplatser, lägre trottoarkanter och fungerande ledstråk.

I alla tider har människor flyttat i hopp om en bättre framtid för sig och sina barn. Några generationer tillbaka flydde svenskar över Atlanten för att undkomma svält och fattigdom, men också religiöst förtryck och ofrihet. Idag flyr människor till Europa och söker skydd undan krig och förföljelse, svält och fattigdom, religiöst förtryck och ofrihet. För att förstå vår nutid behöver vi förstå vår historia. Därför har vi tagit initiativ till ett Demokrati- och migrationsmuseum i Malmö, och vi vill att samarbetet med regeringen intensifieras under 2019 för att museet ska kunna öppna under mandatperioden.

Demokrati bygger på att alla medborgare har möjlighet att både bilda sig en åsikt och uttrycka denna. Därför är arbetet med det kommande EU-valet viktigt för att få fler att använda sig av sina demokratiska rättigheter. I delar av Malmö är valdeltagandet lågt och alltför många avstår från sin möjlighet att påverka. Även det är naturligtvis en rättighet, men vi vill säkerställa att ingen avstår från att rösta på grund av bristande information om valet och valmöjligheterna.

De valresultat som medborgarna beslutar om förvaltas av folkvalda politiker. I en kommun är en absolut majoritet av dessa fritidspolitiker, dvs de försörjer sig på andra sysselsättningar och deltar i stadens styrning på sin fritid. För många innebär detta en stor arbetsbelastning

utöver det ordinarie arbetet, och det kan för många vara svårt att få ihop livspusslet med arbete, familj och politik. Risken med detta är att bara grupper som har tid eller råd att lägga tid på politiken får inflytande över den. Ett återkommande mönster i alla partier är att framför allt kvinnor lämnar sina uppdrag när de upplever att de inte kan utföra uppdragen så bra som de skulle vilja samtidigt som den övriga tillvaron kräver sitt.

För att göra det möjligt för fler att skapa utrymme i vardagen för att ta sig an ett politiskt uppdrag vill vi se en ökning av ersättningarna för fritidspolitiker och en utökad möjlighet för ersättning för förlorad arbetsförtjänst för att möjliggöra för ledighet i samband med uppdraget. För att finansiera en höjning av fritidspolitikerens ersättning vill vi se en omfördelning från de heltidsarvoderade politikeruppdragen, och ge kommunstyrelsen i uppdrag att återkomma med ett förslag på modell för detta.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta:

- att ge **Service-nämnden** i uppdrag att successivt fortsätta utöka antalet könsneutrala toaletter och omklädningsrum i kommunala idrotts- och kulturanläggningar.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att genomföra en kartläggning av arbetsklimatet för HBTQ-personer i kommunens verksamheter.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att utreda ett gemensamt kunskapscenter med polisen och Malmö universitet för att förebygga hatbrott.
- att ge **Funktionsstödsnämnden** och **Hälsa, vård och omsorgsnämnden** i uppdrag att fortsätta arbetet med att öka brukarnas självständighet och delaktighet.
- att ge **Stadsbyggnadsnämnden** och **Tekniska nämnden** i uppdrag att arbeta med tillgängligheten på offentliga platser.
- att ge **Kommunstyrelsen** i uppdrag att föreslå en modell för hur medel kan omfördelas från heltidsarvoderade politiker till en höjning av fritidspolitikers ersättningar.

Styrning och ledning

Malmö stads budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för stadens nämnder och bolagsstyrelser. Kommunfullmäktige anger kommunfullmäktigemål och uppdrag 2019 som ska omsättas i praktisk handling av nämnder och bolagsstyrelser. Övriga kommunala styrdokument som planer, program, policys och liknande är underordnade målen i budgeten.

Syftet med kommunfullmäktigemålen är att, med utgångspunkt i Malmöbornas behov, ge en gemensam riktning för hela kommunens verksamhet. För att nå målen krävs därför ett gemensamt arbete i organisationen som bygger på öppenhet och dialog.

För 2019 omarbetas kommunfullmäktiges mål till att följa FN:s globala hållbarhetsmål.

Kommunfullmäktiges mål är långsiktiga och ska gälla för innevarande mandatperiod, men ska samtidigt uppnås så fort som möjligt. Varje verksamhetsår ligger till grund för kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Inför varje nytt budgetår omprövar kommunfullmäktige sina mål.

Nämnderna och styrelsernas uppdrag

Varje nämnd och bolagsstyrelse ansvarar för att bidra till att uppnå kommunfullmäktiges mål. Därför formulerar nämnder och bolagsstyrelser, utifrån kommunfullmäktigemålen, egna mål (nämndsmål/bolagsmål), som ska vara riktade mot dem som nämndens eller bolagets verksamhet är till för. I nämndsbudgeten/bolagsbudgeten ska det tydligt framgå varför nämnden eller styrelsen valt dessa mål och hur målen förväntas bidra till respektive kommunfullmäktigemål. Särskild vikt ska läggas vid att beskriva hur samverkan med andra nämnder, bolag eller externa aktörer ska bedrivas för att uppnå målen.

Nämnden/styrelsen beslutar också om indikatorer kopplade till varje nämndsmål/bolagsmål. Indikatorerna används för att följa resultatet av arbetet med målen. Nämnden/bolaget ska beskriva varför varje indikator valts och på vilket sätt den kan användas för att visa på måluppfyllelse. Indikatorn ska ha antingen ett kvantitativt målvärde eller en kvalitativ bedömningsgrund kopplad till sig. Målvärdena eller den kvalitativa bedömningsgrunden anger den förflyttning som nämnden/bolaget vill uppnå under året. All individbaserad statistik ska vara könsuppdelad.

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att följa upp och analysera vad som åstadkommit och varför, i förhållande till målen.

Analysen ska svara på följande tre frågor:

Hur gick det? Varför blev det så? Hur påverkar utfallet verksamhetens fortsatta arbete?

Nämnder och bolag rapporterar måluppföljning och analys till kommunstyrelsen.

Redovisningen ska bestå av analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar vad nämnden/bolaget har uppnått i förhållande till uppsatta mål. Detta innebär att nämnder och bolagsstyrelser både ska göra en bedömning av måluppfyllelsen och redovisa ett tydligt

resonemang som visar vad bedömningen grundar sig på. Vid årets slut ska måluppfyllelsen även analyseras utifrån vad det innebär för uppfyllelsen av kommunfullmäktigemålen.

Uppdragen

Inom de olika målområdena finns ett antal uppdrag. Dessa ska, om inte annat anges, genomföras så fort som möjligt under budgetåret och redovisas i samband med nämndernas/bolagens årsanalys i enlighet med särskilda anvisningar från kommunstyrelsen.

Riktlinjer för ekonomistyrning

Riktlinjerna för ekonomistyrning reglerar kommunfullmäktiges ekonomiska styrning av nämnderna och syftar till att tillsammans med kommunfullmäktigemålen och de finansiella målen uppnå en hållbar ekonomi. Riktlinjerna för ekonomistyrning har över åren visat sig vara ett bra hjälpmedel för en god ekonomisk utveckling.

Riktlinjerna omfattar inte de kommunala bolagen, vilka istället styrs genom ägardirektiv.

I riktlinjerna regleras nämndernas skyldighet att upprätta budget och följa upp mål, verksamhet och ekonomi. Nämndernas budgetkontroll och förmåga att vidta korrigerande åtgärder är av central betydelse för att uppnå den av kommunfullmäktige planerade utvecklingen.

Utgångspunkten är att nämnderna, inom ramen för sitt uppdrag, ska bedriva en väl fungerande och effektiv verksamhet. Nämndernas grunduppdrag framgår av deras reglementen. För att driva verksamheten erhåller nämnderna i budgeten ett kommunbidrag för hela sin verksamhet alternativt flera kommunbidrag som avser avgränsade delar av verksamheten. Nämnderna har sedan ansvaret för att inom givna kommunbidrag uppfylla de mål och den lagstiftning som gäller för verksamheten.

För att hålla kommunstyrelse och kommunfullmäktige informerade om utvecklingen i nämnderna och för staden som helhet, är det viktigt med återkommande kommungemensam uppföljning under året. Uppföljningen utgör också underlag för eventuella beslut om korrigerande åtgärder samt underlag för den fortsatta ekonomiska planeringen.

Investeringar binder upp kommunens kapital vilket påverkar kommunens rörelsefrihet under en lång tid. Före genomförandet av större investeringsobjekt måste därför nämnderna få godkännande från kommunstyrelse eller kommunfullmäktige. Detta gäller även finansiell leasing eller lokalförhyrning, vilket i vissa fall kan vara ett alternativ till att göra egna investeringar.

Budget

Den av kommunfullmäktige fastställda budgeten är bindande både vad avser ekonomiska ramar och mål för verksamheten. Verksamheten skall bedrivas inom befintliga ekonomiska ramar även om detta medför att de i budgeten angivna målen inte helt kan uppnås. Nämnderna får således inte överskrida vare sig kommunbidrag eller investeringsram.

I den av kommunfullmäktige fastställda budgeten erhåller nämnden ekonomiska ramar genom ett eller flera kommunbidrag och en investeringsram för sin verksamhet. Ändringar av tilldelade ekonomiska ramar beslutas av kommunfullmäktige. Det innebär att nämnder som har flera kommunbidrag inte får omfördela medel mellan dessa ramar utan kommunfullmäktiges godkännande.

Nämnd skall utifrån kommunfullmäktiges budget upprätta en budget för nämndens verksamheter. Budgeten ska innehålla nämndsmål, plan för verksamheten och redovisning

av hur tilldelade ekonomiska ramar ska användas. Nämndens budget upprättas i enlighet med anvisningar från kommunstyrelsen.

Nämnd har rätt att inom sitt grunduppdrag ompröva verksamhet och besluta om ändrad inriktning eller omfattning av verksamhet som nämnd bedömer lämplig eller nödvändig. Om förändringen berör andra nämnder skall samråd med dessa ske före beslut. Ändringar som innebär avsteg från vad kommunfullmäktige uttryckt i årets budget skall beslutas av kommunfullmäktige.

Befrielse från ansvar för ekonomiskt resultat

Nämnden kan vara befriad från resultatansvar för delar av sin verksamhet. Detta innebär att nämnden för dessa verksamheter inte är ansvarig för det ekonomiska resultat som uppkommer under året. Nämnden har dock ett ansvar att även inom dessa områden bedriva en väl fungerande och effektiv verksamhet och vidta nödvändiga åtgärder. För budgetåret gäller befrielse från resultatansvar för följande verksamheter:

- Teknisk nämnd – realisationsvinster fastigheter och vinster exploateringsverksamhet
- Teknisk nämnd – marksanering
- Stadsbyggnadsnämnd – bostadsanpassningsbidrag
- Arbetsmarknads- och socialnämnd – statsbidrag till flyktingmottagande
- Arbetsmarknads- och socialnämnd – ekonomiskt bistånd
- Arbetsmarknads- och socialnämnd – hemlöshet
- Arbetsmarknads- och socialnämnd – särskilda åtgärder till ett maximalt belopp om 50 Mkr beslutade av nämnden och under förutsättning att kostnader för ekonomiskt bistånd och/eller hemlöshet minskar med motsvarande belopp.

Uppföljning under året och konsekvenser för kommande år

Nämnd skall rapportera till kommunstyrelsen om måluppfyllelse och utveckling av verksamhet och ekonomi under året i enlighet med kommunstyrelsens anvisningar. Nämnd skall också för egen del regelbundet följa utvecklingen för nämndens verksamheter och vidta korrigerande åtgärder efter behov.

Nämnd har, utöver vad som anges i anvisningar från kommunstyrelsen, alltid ett ansvar att på eget initiativ informera kommunstyrelsen om förändrade förutsättningar eller händelser som kan vara av betydelse för den kommunövergripande uppföljningen och styrningen av verksamheten.

Nämnd skall sammanställa och avsluta årets räkenskaper i ett bokslut och upprätta en årsanalys. Det åligger kommunstyrelsen att sammanställa och avsluta räkenskaperna i ett kommuntotalt bokslut och upprätta kommunens årsredovisning.

I samband med kommunfullmäktiges behandling av kommunens årsredovisning skall kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige vilka justeringar av kommunbidrag och investeringsramar som bör göras för nämnderna nästkommande år med anledning av kommunens ekonomiska resultat.

Investering, finansiell leasing och lokalförhyrning

Nämnd ska planera och prioritera behovet av investeringar i relation till den investeringsram som beslutats för hela planeringsperioden. Ramen för budgetåret får inte överstigas utan beslut i kommunfullmäktige. Inför kommande års budgetar kommer tidsförskjutningar av enskilda investeringsobjekt att beaktas.

Före påbörjande av ett investeringsobjekt ska nämnd inhämta objektsgodkännande från kommunstyrelsen om totala utgiften för objektet överstiger 15 Mkr. Om totala utgiften för objektet överstiger 50 Mkr ska kommunfullmäktige lämna objektsgodkännande.

I de fall uthyrande nämnd ansöker om objektsgodkännande för lokalinvestering ska dess framställning innefatta preliminär hyresberäkning och nämndsbeslut från förhyrande nämnd om att den ökade hyreskostnaden inryms i den förhyrande nämndens kommunbidrag.

Nämnd ska inhämta kommunstyrelsens tillstånd att finansiera köp av lös egendom med finansiell leasing om inköpsvärdet i leasingavtalet överstiger 15 Mkr. För leasingavtal med lägre inköpsvärde ska samråd ske med kommunstyrelsens förvaltning.

Vid extern förhyrning av lokal ska förhyrande nämnd inhämta kommunstyrelsens tillstånd om hyreskostnaden under kontraktstiden överstiger 15 Mkr. Med extern förhyrning menas all förhyrning som inte sker från annan nämnd i kommunen.

Riktlinjer för resultatutjämningsreserv

Kommuner och landsting har möjlighet att under vissa angivna förutsättningar reservera medel i en resultatutjämningsreserv (RUR) för att kunna täcka underskott vid ett senare tillfälle. Syftet med RUR är att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR är avsedd att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna.

Reservering till RUR

Reservering till en resultatutjämningsreserv får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 % av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Detta avser lagens minimikrav för reservering.

Härutöver gäller för Malmö stad:

Reservering skall endast ske av resultat som överstiger kommunens finansiella mål.

Disponering av RUR

”Medel från en resultatutjämningsreserv får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.” Någon närmare precisering än så görs inte i lagen.

Härutöver gäller för Malmö stad:

Uttag från resultatutjämningsreserven kan endast ske för att täcka underskott (d.v.s. när årets resultat efter balanskravsjustering är negativt) som uppstår genom en lägre skatteunderlagsökning till följd av en lågkonjunktur. Bedömningen av konjunktorens effekt på skatteunderlaget kan göras genom att jämföra budgetårets ökning av skatteunderlaget i riket med den genomsnittliga ökningen under de tio föregående åren.

Finansiellt mål

Kommunfullmäktiges finansiella mål är en hållbar ekonomisk utveckling. För att mäta graden av måluppfyllelse används tre indikatorer.

Kommunfullmäktigemål

Malmö stad ska ha en hållbar ekonomisk utveckling

Indikatorer:

- Årets resultat ska uppgå till minst 1 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.
- Räntebärande nettolån ska uppgå till högst 30 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.
- Relationen mellan finansnetto samt avskrivningar och skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning skall följas.

Budget 2019 med plan för 2020 och 2021

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkter och generella statsbidrag har budgeterats utifrån SKL:s prognos i november 2018. Därtill har 100 Mkr i statsbidrag för ett ökat bostadsbyggande och 22 Mkr i statsbidrag till kommuner med socioekonomiskt eftersatta områden budgeterats.

Index

Jämfört med budget 2018 har samtliga nämnders ramar räknats upp för ökade kostnader med 2,2%.

Demografi

För de nämnder där det finns ett direkt samband mellan befolkningsutveckling och resursåtgång har en demografieffekt beräknats. Beräkningarna utgår från den befolkningsprognos som tagits fram under våren 2018.

Ramjustering till följd av den demografiska effekten sker i första hand för nämnder som i huvudsak driver en för kommunen obligatorisk verksamhet men har beräknats även för delar av kultur- och fritidsverksamheten. Totalt har nämndernas kommunbidrag förstärkts med 321 Mkr för demografieffekter.

Bolag och kommunalförbund

Den totala ramen för bolag och kommunalförbund har schablonmässigt räknats upp för pris- och löneökningar. Den faktiska uppräknings fastställs slutligen i kommunstyrelsens nämndsbudget för 2019 och är i flera fall beroende av uppräknings utifrån olika avtal. I budgeten ingår på samma sätt som i budget 2018 en förväntad effekt inom Malmö stadshus AB, där bolag som visar överskott balanserar underskott i andra bolag inom bolagskoncernen. Den budgeterade effekten av minskat behov av skattefinansiering uppgår oförändrat till 123 Mkr.

Räntor och utdelningar

Finansiella intäkter och kostnader bygger på prognosen från delårsrapport januari-augusti med hänsyn taget till budgeterade investeringsnivåer, försäljning och budgeterat resultat. Nettoeffekten av räntor är beräknat utifrån en oförändrad internränta om 3 %.

Revisorskollegiet

Av den nya kommunallagen framgår tydligt att det är kommunfullmäktiges presidium, och inte kommunstyrelsen, som ska bereda förslaget till budget för revisorskollegiet. I beräkningarna ingår det förslag till budgetram för 2019 för revisorskollegiet som bereds av kommunfullmäktiges presidium. Kommunstyrelsen tar dock inte för egen del ställning till budgetramen för revisorskollegiet.

Antaganden och tekniska justeringar

I nämndernas ekonomiska ramar ingår eventuella helårseffekter av beslut om justerade budgetramar under 2018. Detta avser framför allt ökat kommunbidrag för LSS-utbyggnad

2018 som tilldelats **funktionsstödsnämnden**. Tilläggsbudget under 2018 som inte avser stadigvarande verksamhet ingår inte i beräkningsunderlaget.

Pensionskostnader och personalomkostnader har beräknats utifrån KPA:s senaste prognos (augusti 2018).

Nämndernas ramar har också justerats för att renodla hanteringen av solidarisk finansiering av IT-kostnader. Förändrad kommunbidragsram till följd av detta motsvaras av ökade eller minskade IT-kostnader för respektive nämnd. I justeringen ingår även effekten av att kostnader för televäxeln överförs till det kommungemensamma kontaktcenter som ska starta under 2019.

Tekniska nämnden och **servicenämnden** har tilldelats utökat kommunbidrag för driftskostnader som uppstår till följd av komponentavskrivningar. Effekten av den för närvarande låga räntenivån och annuitetsberäknad hyra har inneburit ett ökat avkastningskrav på servicenämnden om 69 Mkr.

Efter en genomlysning av gällande regelverk avseende redovisning av kostnader för marksanering kommer en större andel av kostnaderna att redovisas som driftskostnad istället för investering. I budgeten har 40 Mkr avsatts i en särskild ram till **tekniska nämnden** för den del av marksaneringen som kommer att belasta resultatet.

Överförmyndarnämnden har tilldelats resurser för en nystartad förvaltarenhet för gode män i enlighet med särskilt beslut i kommunfullmäktige.

Övriga förändringar

Kommunbidrag omfördelas avseende kostnader för specialtransporter, från **kommunstyrelsen till hälsa-, vård- och omsorgsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden** samt **gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden**. Orsaken är en renodling av finansieringsmodellen för specialtransporter, så att prissättningen gentemot beställande nämnder matchar självkostnaden för verksamheten hos servicenämnden som driver verksamheten. Omfördelningen omfattar totalt 3,6 Mkr.

Kommunbidraget till **valnämnden** har förstärkts med drygt 11 Mkr för ökade kostnader i samband med val till europaparlamentet 2019.

Kommunstyrelsen har tilldelats 25 Mkr för att kunna fortsätta trygghetsinsatsningen. Därutöver har kommunbidraget till kommunstyrelsen minskats med 60 Mkr som ett riktat besparingskrav utöver det generella kravet på effektiviseringar samt ytterligare drygt 3 Mkr i kommunbidragsväxling avseende specialtransporter.

Kommunstyrelsens anslag till förfogande har förstärkts med 35 Mkr. Resurserna ska bland annat kunna användas till insatser för en ökad digitalisering och åtgärder för att stoppa utsläppen av plast från konstgräsplaner. Resurser finns avsatta för att finansiera

återbruksdepån och den nya ridanläggningen. Under kommunstyrelsen anslag till förfogande finns också demografisk kompensation till teknisk nämnd och fritidsnämnd.

Servicenämnden får en utökning av kommunbidragsramen med 4 Mkr för arbetet med solenergi och vindkraft, och 5 Mkr för att bygga upp en organisation för bostäder för hemlösa.

Tekniska nämnden får en förstärkning om 31 Mkr avseende kostnader för kontinentalbanan, kollektivtrafik för äldre och arbete för ökad tillgänglighet på offentliga platser. Av den demografiska uppräkningsbudgeten om 37 Mkr av tekniska nämndens budget som reserverats under kommunstyrelsens anslag till förfogande ska nämnden rikta 5,5 Mkr för åtgärder inom cykelprogrammet, utöver det särskilda anslag som budgeterats, samt 10 Mkr till återplantering av träd.

Det förväntade överskottet avseende vinster från exploateringsverksamheten har budgeterats till 240 Mkr utifrån nämndens bedömningar, och den förväntade ökade intäkten från höjda parkeringsavgifter beräknas till 25 Mkr.

Miljönämnden får 1 Mkr för det fortsatta arbetet med samarbetet kring Öresund.

För en ökad tillgänglighet på offentliga platser får **stadsbyggnadsnämnden** en utökad ram om 1 Mkr, samt 2,5 Mkr för att upprätthålla bostadsbyggandet. 1 Mkr satsas på snabbspår för tillfälliga bygglov för hemlöshetsboenden. Nämndens ram för **bostadsanpassningsbidrag** minskas med 5 Mkr som en följd av att nämnden under flera år redovisat överskott inom denna ram.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden tillförs 20 Mkr för att utveckla kvalitet och tillgänglighet i SFI-undervisningen och introduktionsklasser. Resurstillskottet avser också en förstärkning av yrkesvux. Därtill förstärks nämndens budgetram med 0,5 Mkr i kommunbidragsväxling avseende skolresor med specialtransporter. 5 Mkr tillförs för en IOP med civilsamhället för svenskundervisning i väntan på SFI-plats.

Grundskolenämnden tilldelas 22 Mkr i utökat kommunbidrag. 5 Mkr ska möjliggöra satsningar på ekologisk mat och busskort till de elever som väljer skola längre från hemmet och som uppfyller avståndskraveten. 15 Mkr avsätts för satsningar på elevhälsan, ökad kvalitet i sexualundervisningen och en ökad kompetens inom området heder. 2 Mkr avsätts för att inrätta en samordningsfunktion för fysisk planering med friskolorna. Därtill förstärks nämndens budgetram med 2,8 Mkr i kommunbidragsväxling avseende skolresor med specialtransporter.

För att kunna fortsätta arbetet med att få fler barn att välja förskola förstärks **förskolenämndens** kommunbidragsram med 5 Mkr. Vidare förstärks ramen med 15 Mkr för arbetet med att minska barngrupperna och 5 Mkr för en satsning på utepedagogik. Därtill förstärks nämndens budgetram med 0,2 Mkr i kommunbidragsväxling avseende specialtransporter.

Kulturnämnden får 2 Mkr i utökat kommunbidrag för Naturrum Öresund samt 5 Mkr för Kulturskolans satsning på verksamhet på fler platser i staden. **Fritidsnämndens** budgetram utökas med 2 Mkr för en satsning på flickors tillgång till meningsfull fritid.

Hälsa- vård- och omsorgsnämndens budgetram har förstärkts med ett mindre belopp i kommunbidragsväxling avseende kommunresor med specialtransporter.

Funktionsstödsnämndens kommunbidragsram förstärks med 19 Mkr för LSS-utbyggnad 2019. Resurserna ska också kunna användas för ökad kvalitet och för att fortsätta arbetet med att öka brukarnas självständighet och delaktighet.

Arbetsmarknads- och socialnämndens kommunbidrag förstärks med 25 Mkr för bland annat arbetsmarknadsinsatser och arbete för ökad självförsörjning. För arbetet med riskutsatta ungdomar och placeringar avsätts 30 Mkr och 10 Mkr avsätts för åtgärder mot hedersförtryck och våld i nära relationer. Ytterligare 10 Mkr avsätts för en IOP med civilsamhället mot hemlöshet bland de barn och unga som är allra mest utsatta i Malmö. Nämndens ekonomiska ram för hemlöshet minskas med 40 Mkr och ramen för ekonomiskt bistånd minskas med 130 Mkr.

Resultatutveckling

För 2019 budgeteras ett överskott om 197 Mkr, vilket motsvarar 1 % av skatter, generella statsbidrag och utjämning. I planen för 2020–2021 har det budgeterade överskottet satts till 1 % utifrån det finansiella målet. Det innebär att för hela planperioden budgeteras drygt 200 Mkr i årliga överskott.

Driftbudget							
<i>Tusentals kronor</i>							
	BAS 2018	Index	Demografi	Besparing	Satsning/	2019 års	
Kommunfullmäktige	24 986	550					25 536
Revisorskollegiet*)	11 622	256			200		12 078
Valnämnd	1 467	32			11 300		12 799
Överförmyndarnämnd	30 082	662					30 744
Kommunstyrelse	631 462	13 892		-63 600	25 000		606 754
KS anslag till förfogande**)	95 335	2 097	43 402		21 100		161 934
Service nämnd	-338 708	346			9 000		-329 362
Teknisk nämnd	797 694	17 549			6 000		821 243
Exploateringsvinster	-200 000				-40 000		-240 000
Marksanering	40 000	0					40 000
Hamnanläggningar	-13 286						-13 286
Miljönämnd	67 041	1 475			1 000		69 516
Stadsbyggnadsnämnd	86 536	1 904			4 500		92 940
Bostadsanpassningsbidrag	29 654	652		-5 000			25 306
Gymn.- och vuxenutbildn. nämnd	1 652 639	36 358	36 000		25 520		1 750 517
Grundskolenämnd	4 242 672	93 339	208 900		24 826		4 569 737
Förskolenämnd	2 824 245	62 133	-9 400		25 216		2 902 194
Kulturnämnd	492 242	10 829	5 600		7 000		515 671
Fritidsnämnd	531 123	11 685			2 000		544 808
Hälsa- vård och omsorgsnämnd	2 982 761	65 621	-6 291		38		3 042 129
Funktionsstödsnämnd	1 785 637	39 284	11 405		19 000		1 855 326
Arbetsmarknads- och socialnämnd	1 543 760	33 963	33 388		75 000		1 686 111
Hemlöshet	465 625	10 244	1 948	-40 000			437 817
Ekonomiskt bistånd	970 691	21 355	8 041	-130 000			870 087
Statsbidrag flyktingar	-249 000	0					-249 000
SUMMA NÄMNDERNA	18 506 280	424 226	332 993	-238 600	216 700		19 241 599
Skatter och generella statsbidrag	-19 603 028				-122 000		-19 725 028
Personalförsäkr/pensioner	422 923						422 923
Bolag/kommunalförbund	207 863	8 187					216 050
Räntor och utdelningar	-367 806						-367 806
Gemensamma anlägg. och övrigt	14 681	323					15 004
SUMMA KOMMUNEN	-819 087	432 736	332 993	-238 600	94 700		-197 258

*) i beräkningarna ingår revisorskollegiets budget utifrån förslag från kommunfullmäktiges presidium
**) den demografi som redovisas under KS anslag till förfogande avser teknisk nämnd och fritidsnämnd